

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**VARSTVO OSEBNIH PODATKOV BOLNIKA V
BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA**

Petra Zupin

Ljubljana, september 2011

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**VARSTVO OSEBNIH PODATKOV BOLNIKA V BOLNIŠNICI
GOLNIK – KOPA**

Kandidatka:	Petra Zupin
Vpisna številka:	04037374
Študijski program:	Univerzitetni študijski program Uprava prva stopnja
Mentor:	doc. dr. Polona Kovač

Ljubljana, september 2011

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORICE

Podpisana Petra Zupin, študentka Univerzitetnega programa I. stopnje, z vpisno številko 04037374, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Varstvo osebnih podatkov bolnika v Bolnišnici Golnik – KOPA.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. l. RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala: prof. slo. Martina Lušina Basaj, univ. dipl. bibl.

Ljubljana, 11. 6. 2011

Podpis:

POVZETEK

Diplomsko delo temelji na pravici do varstva osebnih podatkov bolnika kot eni izmed temeljnih človekovih pravic in svoboščin. Varstvo osebnih podatkov bolnika zagotavlja varovanje človekove zasebnosti, ki je povezana s posameznikovem življenjem in njegovim osebnim počutjem v vlogi bolnika. Za vsakega bolnika je najpomembnejše, da so pravice, ki jih ima kot posameznik v okviru zdravstvenega varstva, dovolj jasno določene ter da jih lahko uveljavlja v posameznem postopku. Le-te morajo biti v zakonu urejene tako, da so za posameznika iztožljive in da lahko uživajo učinkovito sodno varstvo. Zakon o varstvu osebnih podatkov na splošno ureja usmeritve, ki jih zapolnjujejo področni predpisi in praksa, ki pa mora biti zaradi pravne varnosti in zaščite čim enotnejša in jasnejša. Z razvijanjem nove tehnologije pa se pojavlja vedno več nepooblaščenih vdorov v posameznikove osebne podatke, ki jih v sklopu svojih pristojnosti skrbno preprečuje samostojen in neodvisen organ Informacijski pooblaščenec Republike Slovenije. V diplomskem delu se osredotočam na problematiko, ki se v okviru varstva osebnih podatkov pojavlja v Bolnišnici Golnik – KOPA, prav tako pa tudi samo izvajanje varstva osebnih podatkov te bolnišnice primerjam z varstvom osebnih podatkov v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana.

Ključne besede: varstvo osebnih podatkov, Informacijski pooblaščenec, pravice bolnikov, poslovanje z osebnimi podatki, Bolnišnica Golnik – KOPA.

SUMMARY

PATIENT DATA PRIVACY OF UNIVERSITY CLINIC OF RESPIRATORY AND ALLERGIC DISEASES GOLNIK

This graduate paper is based on the right to protection of personal data of patients as one of the fundamental human rights and liberties. Protection of personal data of patients ensures the protection of personal privacy which is linked with the life of an individual and his personal welfare as a patient. The most important for each patient is that the rights he has as an individual within health care are defined clearly enough and can be exercised within a single process. They must be regulated by law in the way that they can be usable and that individuals can benefit from an efficient judicial protection. Law on personal data generally regulates the aspects of sectoral provisions and practice which must be uniform and clear. With developing of new technologies, there is an increasing number of unauthorized intrusions into individuals' personal data, which are prevented by the autonomous and independent authority of the Information Commissioner of the Republic of Slovenia. In my graduate work I am focusing on the issues that occur under the protection of personal data of the University Clinic of Respiratory and Allergic Diseases Golnik, as well as the comparison of the implementation of the protection of personal data held by this hospital with the protection of personal data in the University Medical Centre Ljubljana.

Key words: protection of personal data, handling of personal information, Information Commissioner, patient rights, operating with personal data, University Clinic of Respiratory and Allergic Diseases Golnik.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORICE	ii
POVZETEK	iii
SUMMARY	iv
KAZALO	v
1 UVOD	1
2 PRAVNO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV	3
2.1 VARSTVO OSEBNIH PODATKOV GLEDE NA AVTOMATSKO OBDELAVO OSEBNIH PODATKOV PO KONVENCIJI SVETA EVROPE	3
2.2 USTAVNE KAVTELE O VARSTVU OSEBNIH PODATKOV V REPUBLIKI SLOVENIJI	5
2.3 ZAKONSKO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV	6
2.3.1 Določbe in načela, ki so vsebovana v ZVOP-1	7
2.3.2 Dolžnosti upravljavcev zbirk osebnih podatkov	9
2.3.3 Zavarovanje osebnih podatkov	10
2.3.4 Katalog zbirke osebnih podatkov	11
2.3.5 Osebni podatki umrlih posameznikov	12
2.4 PRAVICE POSAMEZNIKA OZIROMA BOLNIKA	12
2.4.1 Pravice posameznika v obsegu obveznega zdravstvenega zavarovanja	14
2.4.2 Sodno varstvo pravic posameznika	14
2.4.2.1 Socialni spor	15
2.4.2.2 Sodno varstvo po ZPacP	15
2.4.2.3 Odškodninska pravda	16
2.4.2.4 Ustavna pritožba	16
2.4.3 Uporaba Zakona o splošnem upravnem postopku na področju zdravstva	17
2.5 INSTITUCIONALNO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV	18
2.5.1 Informacijski pooblaščenec	18
2.5.1.1 Postopki o prekrških v letu 2010 v zvezi z ZVOP-1	19
2.5.1.2 Seznanitev z lastnimi osebnimi podatki	20
2.5.1.3 Primer neustreznega zavarovanja občutljivih osebnih podatkov	21
2.5.2 Varuh človekovih pravic	22
2.6 ODPRTOST JAVNE UPRAVE	23
3 RAVNANJE Z OSEBNIMI PODATKI BOLNIKOV	24

3.1 EVROPSKE SMERNICE ZA ZDRAVSTVENE USLUŽBENCE	24
3.1.1 Splošno glede zaščite, rabe in razkrivanja osebnih podatkov bolnika.....	24
3.1.2 Osebni zdravstveni podatki bolnika	24
3.1.3 Zaščita, raba in razkrivanje osebnih zdravstvenih podatkov bolnika v zdravstvene namene, ki niso nujno potrebni.....	25
3.1.4 Obveznosti in upravičenja bolnika v okviru razkrivanja osebnih zdravstvenih podatkov, ki se ne navezujejo na njihove zdravstvene potrebe	25
3.1.5 Varovanje.....	26
3.2 PRAVICA DO OBRAVNAVE KRŠITEV BOLNIKOVIH PRAVIC.....	26
3.2.1 Prva obravnava kršitve bolnikovih pravic	27
3.2.2 Druga obravnava kršitve bolnikovih pravic.....	28
3.3 ZDRAVSTVENI PODATKI IN KARTOTEKE	29
4 BOLNIŠNICA GOLNIK – KOPA	31
4.1 SPLOŠNO O BOLNIŠNICI.....	31
4.2 SPLOŠNI PREDPISI, KI ZAVEZUJEJO BOLNIŠNICO GOLNIK – KOPA.....	32
4.3 INTERNI AKTI.....	33
4.4 ELEKTRONSKO POSLOVANJE.....	34
5 IZVAJANJE VARSTVA OSEBNIH PODATKOV V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA	36
5.1 POSLOVANJE Z OSEBNIMI PODATKI V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA.....	36
5.1.1 Poslovanje na podlagi pisnega soglasja bolnika za izvajanje zdravstvene oskrbe.....	36
5.1.2 Poslovanje na podlagi pisnega soglasja bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju	37
5.1.3 Vnos podatkov v BIRPIS21	37
5.2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE Z OSEBNIMI PODATKI V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA	38
5.3 PRIMERJAVA BOLNIŠNICE GOLNIK – KOPA Z UKC LJUBLJANA	40
5.4 POGLAVITNI PROBLEMI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV	40
6 ZAKLJUČEK	42
LITERATURA IN VIRI	44
PRILOGE.....	49

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število uvedenih postopkov o prekršku med letoma 2006 in 2010.....	20
Graf 2: Prejete pritožbe med letoma 2006 in 2010.....	21
Graf 3: Dejavnost Bolnišnice Golnik – KOPA	31

KAZALO SLIK

Slika 1: Rubrika s kontaktnimi podatki v programu BIRPIS21.....	38
Slika 2: Kartica zdravstvenega zavarovanja	39
Slika 3: Profesionalna kartica	39
Slika 4: Nalepka o bolnikovih podatkih.....	39

KAZALO PRILOG

Priloga A: Izsek Statuta Bolnišnice Golnik – KOPA.....	49
Priloga B: Katalog zbirke osebnih podatkov Bolnišnice Golnik – KOPA.....	51
Priloga C: Izjava o spoštovanju zaupnosti podatkov	58
Priloga D: Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju	59
Priloga E: Pisno soglasje bolnika za izvajanje zdravstvene oskrbe.....	60

1 UVOD

Danes je spoštovanje človekovih pravic bistvo demokratične družbene morale. Sam pojem človekovih pravic opredeljuje odnos med človekom in državo ter njenimi institucijami, pri čemer se pravice bolnikov odražajo v majhnem delu celotne strukture ene izmed človekovih pravic, varstva osebnih podatkov. Že v sami zgodovini je šlo za zaupno razmerje med bolnikom in zdravnikom, neupravičeno razkritje bolnikovih zdravstvenih podatkov pa povzroči kršitev temeljnega odnosa do bolnika.

Varstvo osebnih podatkov bolnika je v zdravstvu vedno pomembnejše, saj se morajo varovati in ščititi podatki, ki zadevajo bolezensko stanje bolnikov, maksimalno, kolikor je to mogoče. Pri tem je osebni podatek vsak podatek, ki se nanaša na določenega bolnika in je izražen v fizični ali elektronski obliki. Zaradi tega so tudi vsi zdravstveni podatki osebni podatki, vendar ti podatki vključujejo še lastnost občutljivega osebnega podatka. Vsi bolniki, ki se na kakršen koli način zdravijo, upravičeno pričakujejo, da bo njihova zasebnost v okviru zaščite osebnih podatkov in zaupnosti v zdravstvu varovana s strani zdravstvenih uslužbencev.

V diplomskem delu se osredotočam na varstvo osebnih podatkov bolnika v Bolnišnici Golnik – KOPA. Moj namen je, da predstavim problematiko v okviru varstva osebnih podatkov bolnikov v bolnišnici in možnosti uveljavljanja pravic in ukrepov samega bolnika glede varstva osebnih podatkov. Zdravstveni uslužbenci se v bolnišnici opirajo na več pravnih predpisov, ki jim služijo kot temelj varstva osebnih podatkov. Moj cilj je, da predstavim že obstoječe pravne predpise v povezavi z varstvom osebnih podatkov, da opišem samo izvajanje varstva osebnih podatkov v Bolnišnici Golnik – KOPA in da na koncu izpeljem ugotovitve, kje se pojavlja največ problemov, in navedem svoje predloge izboljšav.

Zastavila sem si dve hipotezi, ki ju bom v diplomski nalogi skušala potrditi ali ovreči:

- 1) Bolnišnica Golnik – KOPA dosledno varuje zdravstvene kartoteke v skladu z internim pravilnikom.
- 2) Največji problem v okviru varstva osebnih podatkov bolnika v Bolnišnici Golnik – KOPA predstavlja bolnišnični program BIRPIS21.

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabila analitično, deskriptivno in komparativno metodo. V okviru analitične metode sem razčlenila celoto v posamezne dele. Pri deskriptivni metodi sem preučevala tujo in domačo literaturo (serijske in monografske publikacije, predpise, elektronske in druge vire), kjer sem na podlagi teh opisovala posamezne pojme. Z zadnjo komparativno metodo sem primerjala varovanje osebnih podatkov v Bolnišnici Golnik – KOPA z diplomskim delom visokošolskega programa Marije Šparovec z naslovom Varstvo osebnih podatkov pacientov v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana (januar 2009). Diplomsko delo temelji tudi na praktičnih spoznanjih, ki sem jih pridobila ob študentskem delu v Bolnišnici Golnik – KOPA.

V diplomskem delu najprej opredeljujem pravno ureditev varstva osebnih podatkov v okviru Konvencije o varstvu osebnih podatkov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov (Ur. l. RS (28. 2. 1994)-MP, št. 3-18/1994 (RS 11/1994), v nadaljevanju KonVOP), Ustave Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 33I/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 69/2004, 69/2004, 68/2006) in Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/2004, 113/2005-ZInfP, 51/2007-ZUstS-A, 67/2007, 94/2007-UPB1, v nadaljevanju ZVOP-1). Nato podrobno opišem določbe in načela, ki so vsebovana v ZVOP-1, pravice posameznika ter sodno varstvo pravic posameznika po ZVOP-1 in Zakonu o pacientovih pravicah (Ur. l. RS, št. 15/2008, v nadaljevanju ZPacP), socialni spor, odškodnine v pravdi ter ustavno pritožbo. Poseben poudarek dajem poglavju institucionalnega varstva osebnih podatkov, kjer se osredotočam na delo Informacijskega pooblaščenca v zvezi z varstvom osebnih podatkov in dostopom do informacij javnega značaja, ter prekrškom, ki jih je le-ta obravnaval pri svojem delu. V tretjem poglavju opredeljujem ravnanje z osebnimi podatki občutljivejših bolnikov, ki jim morajo zdravstveni uslužbenci pri svojem delu posvečati nekoliko več pozornosti. Na kratko prikažem tudi dejavnosti Bolnišnice Golnik – KOPA, splošne predpise in interne akte, ki jo zavezujejo, ter elektronsko poslovanje v okviru bolnišničnega programa BIRPIS21. V zadnjem poglavju opišem in prikažem samo poslovanje z osebnimi podatki v Bolnišnici Golnik – KOPA in to primerjam z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana. Opredelim tudi probleme, ki se po mojem mnenju pojavljajo pri varstvu osebnih podatkov, in navedem svoje predloge, za katere menim, da bi lahko varstvo osebnih podatkov v Bolnišnici Golnik – KOPA še izboljšali. Na koncu diplomske naloge sem v kratkem zaključku predstavila svoje ugotovitve.

2 PRAVNO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Vprašanje zasebnosti bolnika ni novost na področju zdravstva, saj že Hipokratova prisega iz 4. stoletja govori o zavezanosti k molčanju o življenju in vedenju ljudi kot o sveti skrivnosti. Zaupen odnos med bolnikom in zdravnikom večina ljudi obravnava kot samoumevno človekovo pravico (po Moosavi in Lawrence, 2008, str. 1).

Varstvo osebnih podatkov je ena izmed oblik varstva človekove zasebnosti. Ker v današnjem svetu število osebnih podatkov vseskozi narašča je človekova zasebnost redko kje tako močno izpostavljena delovanju državnih organov kot na tem področju (po Kocjančič idr., 2006, str. 117).

Moramo se zavedati, da načela varstva osebnih podatkov niso vsebovana samo v ZVOP-1 ampak so vsebovana tudi v KonVOP in v Ustavi Republike Slovenije (po Čebulj in Žurej, 2005, str. 21).

2.1 VARSTVO OSEBNIH PODATKOV GLEDE NA AVTOMATSKO OBDELAVO OSEBNIH PODATKOV PO KONVENCIJI SVETA EVROPE

Ustavna ureditev varstva osebnih podatkov se nanaša na načela varstva osebnih podatkov, ki so zajeta v KonVOP, ki jo je sprejel Svet Evrope leta 1981 v Strasbourgu. V veljavo je KonVOP stopila leta 1985, Republika Slovenija pa jo je ratificirala in objavila leta 1994, kar pomeni, da je konvencija postala še posebej pomembna, saj je postala del notranjega prava Republike Slovenije (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 24).

Po 1. členu konvencije je vsakemu posamezniku na ozemlju vsake pogodbenice, ne glede na prebivališče in državljanstvo, potrebno zagotoviti spoštovanje njegovih pravic in temeljnih svoboščin ter spoštovanje pravice do zasebnosti glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj. Konvencija je s svojimi načeli postala merilo zakonskega urejanja vsakega procesa, uporabe in zbiranja osebnih podatkov. Vsa načela, ki urejajo KonVOP, se po 8. členu Ustave RS uporabljajo neposredno (po Čebulj in Žurej, 2005, str. 19 in 21).

Konvencija je sestavljena iz preambule in sedmih poglavij. Drugo poglavje od 5. do 11. Člena zajema temeljna načela varstva osebnih podatkov, in sicer načelo kakovosti podatkov, načelo o prepovedi obdelovanja posebnih vrst podatkov, načelo zavarovanja podatkov (data security), načelo odprtosti in o udeležbi ljudi, načelo omejitve izjem in načelo odgovornosti.

Načelo kakovosti podatkov pojasnjuje pet zahtev, ki jih je treba upoštevati pri avtomatski obdelavi osebnih podatkov:

- po prvi zahtevi morajo biti podatki obdelani in pridobljeni po pošteni in zakoniti poti;

- podatki so lahko shranjeni le za zakonite in določene namene in ne smejo biti uporabljeni na kakršen koli drugačen način, ki je v nasprotju s tem;
- podatki morajo biti primerni in ne smejo biti uporabljeni za drug namen kot za tistega, za katerega so bili shranjeni;
- četrta zahteva zajema točnost podatkov, kjer je nujna dnevna ažurnost;
- po zadnji zahtevi se lahko podatki shranijo v obliki, ki dovoljuje identifikacijo posameznika, na katerega se le-ti nanašajo, ampak le toliko časa, kot je to potrebno za namene, zaradi katerih so bili shranjeni.

Posebno načelo, ki ga vsebuje konvencija, je načelo o prepovedi obdelovanja posebnih vrst podatkov, kar pomeni, da se podatki, ki se nanašajo na verska, politična ali druga prepričanja, zdravstveno ali spolno življenje ter rasno poreklo, ne smejo avtomatsko obdelovati, razen če nacionalna zakonodaja ne določa primerne varstva. Enako velja tudi za tiste osebne podatke, ki se navezujejo na kazenske (ob)sodbe.

Načelo zavarovanja podatkov zavezuje države podpisnice, da sprejmejo varnostne ukrepe z namenom, da se preprečuje nepooblaščen ali naključna izguba ali izbris podatkov, nepooblaščen pristopi, njihovo obdelovanje in širjenje.

Zelo pomembna je vsebina načela odprtosti in o udeležbi ljudi, v katerem se odražajo ukrepi varstva pravic posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo. Gre za štiri zahteve, s katerimi mora biti vsakemu posamezniku omogočeno:

- ugotavljanje obstoja posamične avtomatske zbirke osebnih podatkov;
- da v razumnem času in razumni obliki pridobi potrdilo o podatkih, ki se nanašajo na tega posameznika in so shranjeni v avtomatski zbirki podatkov;
- da pri obdelavi podatkov, ki so v nasprotju s pravili nacionalne zakonodaje, lahko zahteva izbris ali popravek podatkov;
- da ima v primeru neizdaje potrdila, izbrisa ali popravka na razpolago pravno sredstvo, ki mu je po nacionalni zakonodaji na razpolago.

Izjeme in omejitve načel so mogoče samo, če to izjemoma dopušča konvencija. Dopustne so takrat, kadar so le-te določene oziroma predvidene v zakonu države podpisnice pod pogojem, da se spoštuje najpomembnejše vrednote demokratične družbe.

Vsa omenjena načela varstva osebnih podatkov se mora spoštovati, zato načelo odgovornosti nalaga, da se v nacionalni zakonodaji določijo ustrezne sankcije in druga pravna sredstva v primeru, če se ti ukrepi kršijo. Prav tako nobena od določb, ki je vsebovana v tem poglavju konvencije, ne more biti razlagana kot omejujoča ali kot taka, da bi kar koli omejevalo možnosti državam podpisnicam, da osebam oziroma posameznikom, na katere se podatki navezujejo, zagotovijo širše varstvo od tega, ki je minimalno določeno s to konvencijo.

Tretje poglavje konvencije govori o prenosu podatkov preko državnih mej. Po teh določbah država podpisnica ne sme preprečiti prenosa osebnih podatkov preko nacionalnih mej drugih držav podpisnic, lahko pa jih omeji v obsegu z njeno nacionalno zakonodajo, razen če

zakonodaja druge države podpisnice predpisuje enakovredno varstvo, potem tega ne more narediti. V primeru prenosa podatkov z ozemlja države podpisnice na ozemlje države, ki ni podpisnica, in preko ozemlja druge države podpisnice so dopustne omejitve z namenom upoštevanja njene zakonodaje (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 24–26).

2.2 USTAVNE KAVTELE O VARSTVU OSEBNIH PODATKOV V REPUBLIKI SLOVENIJI

V Republiki Sloveniji je varstvo osebnih podatkov ustavno zagotovljena človekova pravica in temeljna svoboda. Kot sem že omenila, se Ustava Republike Slovenije v okviru varstva osebnih podatkov opira na načela varstva osebnih podatkov, ki so vsebovana v Konvenciji o varstvu posameznika glede na avtomatsko obdelavo podatkov.

Pri ustavni ureditvi varstva osebnih podatkov gre za splošna pravila, ukrepe in obveznosti, s katerimi se preprečujejo neustavni posegi v posameznikovo zasebnost pri obdelavi osebnih podatkov (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 20).

Ustava Republike Slovenije v 38. členu določa:

»Zagotovljeno je varstvo osebnih podatkov. Prepovedana je uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja.

Zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa zakon.

Vsakdo ima pravico seznaniti se z zbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj, in pravico do sodnega varstva ob njihovi zlorabi.«

Ustavodajalec v citiranem členu določa pravila za urejanje obdelave podatkov, kar pomeni, da je v okviru obdelave osebnih podatkov prepovedano vse, razen tisto, kar je v zakonu izrecno dovoljeno. Obdelava osebnih podatkov je dopustna, če zakon opredeljuje, kateri osebni podatki so lahko obdelovani in s kakšnim namenom, vendar ob ustreznem zavarovanju teh podatkov. Varstvo osebnih podatkov mora biti urejeno tudi v zakonih, ki urejajo posamezna področja, vendar ne v celoti. V primeru pravnih praznin v področnih zakonih se namreč subsidiarno uporabljajo določbe Zakona o varstvu osebnih podatkov, prav tako pa Zakon o varstvu osebnih podatkov ali drugi zakoni določajo izjeme od splošne ureditve področja varstva osebnih podatkov. Področni zakoni morajo razumljivo določati, katere zbirke in vrste osebnih podatkov se bodo vodile na konkretnem področju, na kakšen način se bo izbiralo osebne podatke, kakšni bodo čas, omejitve in namen uporabe teh podatkov (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 19–20).

Delovanje varstva osebnih podatkov ni usmerjeno le nasproti državnim organom, organom lokalnih skupnosti in nosilcem javnih pooblastil, ampak se odraža tudi med civilnopravnimi osebami.

V okviru varstva osebnih podatkov pa lahko pride tudi do omejitev oziroma posegov v varstvo osebnih podatkov. To se lahko zgodi na dva načina, in sicer prvič pri obdelavi osebnih podatkov, kar obsega predvsem zbiranje, uporabo, procesiranje in sporočanje, v nasprotju z načeli oziroma zahtevami Ustave Republike Slovenije in na njeni podlagi sprejete zakonske ureditve varstva osebnih podatkov in zakonske ureditve, ki na posameznem področju (npr. zdravstvo, policija, pravosodje itd.) ureja obdelavo osebnih podatkov. Drugi način omejitev oziroma posegov v varstvo osebnih podatkov pa se kaže pri posegu v pravice, ki jih zakonodajalec s sprejemom zakonov daje posamezniku zaradi uresničevanja ustavne pravice do varstva osebnih podatkov.

Omejitve glede varstva osebnih podatkov po 38. členu Ustave Republike Slovenije so po presoji Ustavnega sodišča dopustne le, če so v skladu z načelom sorazmernosti, kar pomeni, da mora biti za doseg ustavno zakonitega cilja (javna korist ali varstvo pravic drugih) omejitev nujna in potrebna ter v sorazmerju s pomembnostjo tega cilja. Enaka omejitev velja tudi za državne in druge oblastne organe, saj vanjo lahko posegajo le, če je to v družbi nujno potrebno, ker to zahtevata javna korist ali pa varstvo pravic drugih, posegi pa morajo biti določeni z zakonom (po Šturm, 2002, str. 410–411).

V primeru kršitve 38. člena Ustava Republike Slovenije uveljavlja varstvo svojih pravic preko ustavne pritožbe, o kateri odloča Ustavno sodišče pod pogojem, da so bila prej izčrpana vsa predhodna pravna sredstva (Ustava RS, 160. člen).

2.3 ZAKONSKO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 8/1990, v nadaljevanju ZVOP) je bil prvi zakon Republike Slovenije, ki je urejal varstvo osebnih podatkov. Veljati je začel leta 1990, njegov namen pa je bil določiti ukrepe, pravice in načela, s katerimi bi se preprečevali nezakoniti posegi v človeško zasebnost in s tem njegovo družinsko in osebno življenje ter v druge oblike življenja in delovanja, kar bi se lahko odražalo s shranjevanjem, zbiranjem, obdelovanjem in z drugimi primeri njihove uporabe. Vsebina določb Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov o varstvu posameznikov (v nadaljevanju DirVOP) je bila razlog, da je Državni zbor Republike Slovenije leta 1999 sprejel novi Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 59/1999).

Dve leti kasneje je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 57/2001 in 59/2001 – popr.), saj stari zakon ni predpisoval neodvisne nadzorne institucije v primeru kršitev varstva osebnih podatkov. V skladu s tem zakonom je bil ustanovljen Inšpektorat za varstvo osebnih podatkov kot organ v sestavi Ministrstva za pravosodje ter Varuh človekovih pravic, ki je imel takrat v večini vlogo svetovanja. Ta zakon

ni ravno sledil evropskim trendom razvoja varstva osebnih podatkov, zato so morale vse države članice sprejeti nekatere določbe z natančno enako vsebino DirVOP o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in prostemu pretoku takih podatkov. Sledil je novi zakon, Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/2004), s katerim je Republika Slovenija uresničila svoj večji del obveznosti in po katerem je bil predvideno ustanovljen tudi državni samostojni in neodvisni nadzorni organ Informacijski pooblaščenec (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 21–23).

ZVOP-1 izhaja iz 38. člena Ustave Republike Slovenije in iz načel, ki so vsebovana v KonVOP in DirVOP. V slovenski pravni red je novela z začetkom svoje veljave 1. 1. 2005 vnesla nekatere novosti, ki se nanašajo predvsem na pomen zaščite osebnih podatkov (po Pirc Musar idr., 2006b, str. 31).

2.3.1 DOLOČBE IN NAČELA, KI SO VSEBOVANA V ZVOP-1

Varstvo osebnih podatkov lahko razumemo kot celoto ukrepov, načel, pravil in ustreznih pravic posameznikov z namenom preprečiti nezakonite posege v človekovo zasebnost in s tem v njegovo družinsko in osebno življenje ter v druge oblike njegovega življenja in delovanja (po Kocjančič idr., 2006, str. 117).

Pri vsaki obdelavi podatkov posameznika se ZVOP-1 naslanja na tri glavna načela: načelo zakonitosti in poštenosti, načelo sorazmernosti in načelo prepovedi diskriminacije. Po načelu zakonitosti in poštenosti morajo splošna pravila obdelave osebnih podatkov temeljiti na pravnih predpisih, prav tako pa morajo vsi tisti, ki razpolagajo z osebnimi podatki, z njimi ravnati zakonito in pošteno (ZVOP-1, 2. člen).

Načelo sorazmernosti določa, da morajo biti obdelovani osebni podatki ustrezni in primerni za namen zbiranja in nadaljnjo uporabo, kar pomeni, da se lahko zbirajo in nadalje uporabljajo le tisti podatki, ki dosegajo to ustreznost in primernost za namen zbiranja (ZVOP-1, 3. člen).

Kot primer kršenja načela zakonitosti in poštenosti lahko navedem primer v postopku inšpekcijskega nadzora Informacijskega pooblaščenca, ki je zadeval nedoločeno in nezakonito zbiranje ter obdelovanje osebnih podatkov o telefonskih storitvah s službenega mobilnega telefona sodnice okrožnega sodišča s strani sodišča. Podatke o opravljenih klicih s službenega mobilnega telefona je odgovorna oseba pridobila v obliki razčlenjenega računa operaterja Mobitel, d. d., z namenom dokumentiranja medsebojnega informiranja v zvezi z bombno eksplozijo na stanovanjski hiši sodnice Katarine Turk Lukan in jih nadalje uporabljala z namenom ugotavljanja, kdo je na sodišču po službenem telefonu govoril z novinarjem. Ugotovljeno je bilo, da je odgovorna oseba okrožnega sodišča s službenega telefona zbirala osebne podatke o telefonskih pogovorih za nezakonite namene oziroma za namene, ki niso opredeljeni v 9. členu Pravilnika o uporabi mobilnih telefonov in storitev mobilne telefonije (reklamacija računa za plačilo storitev ali zaradi preverjanja pravilnosti obračuna) in jih nadalje obdelovala v nasprotju s temi nameni. Tako je bila tej osebi s strani Državnega

nadzornega organa za varstvo osebnih podatkov izrečena sankcija zaradi nezakonite obdelave osebnih podatkov (po Pirc Musar, 2010).

Četrty člen ZVOP-1 prepoveduje diskriminacijo v širšem okviru prvega odstavka 14. člena Ustave Republike Slovenije, saj je po tem členu varstvo osebnih podatkov zagotovljeno vsakomur, neodvisno glede na spol, raso, narodnost, etično pripadnost, politično prepričanje, rojstvo, državljanstvo, veroizpoved, barvo, jezik, spolno usmerjenost, družbeni položaj, izobrazbo, kraj prebivališča, premoženjsko stanje ali katero koli okoliščino, ki se navezuje na posameznika (ZVOP-1, 4. člen).

Definicije izrazov, ki so zelo pomembne za razumevanje tega zakona, zajemajo 6. člen ZVOP-1:

- » **Osebni podatek** – je kateri koli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen.
- **Posameznik** – je določena ali določljiva fizična oseba, na katero se nanaša osebni podatek; fizična oseba je določljiva, če se jo lahko neposredno ali posredno identificira, predvsem s sklicevanjem na identifikacijsko številko ali na enega ali več dejavnikov, ki so značilni za njeno fizično, fiziološko, duševno, ekonomsko, kulturno ali družbeno identiteto, pri čemer način identifikacije ne povzroča velikih stroškov, nesorazmerno velikega napora ali ne zahteva veliko časa. V skladu s pojmi gre za presojo »case by case«.
- **Obdelava osebnih podatkov** – pomeni kakršno koli delovanje ali niz delovanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki, ki so avtomatizirano obdelani ali ki so pri ročni obdelavi del zbirke osebnih podatkov ali so namenjeni vključitvi v zbirko osebnih podatkov, zlasti zbiranje, pridobivanje, vpis, urejanje, shranjevanje, prilagajanje ali spreminjanje, priklicanje, vpogled, uporaba, razkritje s prenosom, sporočanje, širjenje ali drugo dajanje na razpolago, razvrstitev ali povezovanje, blokiranje, anonimiziranje, izbris ali uničenje; obdelava je lahko ročna ali avtomatizirana (obdelava s sredstvi informacijske tehnologije).
- **Zbirka osebnih podatkov** – je vsak strukturiran niz podatkov, ki vsebuje vsaj en osebni podatek, ki je dostopen na podlagi meril, ki omogočajo uporabo ali združevanje podatkov, ne glede na to, ali je niz centraliziran, decentraliziran ali razpršen na funkcionalni ali geografski podlagi; strukturiran niz podatkov je niz podatkov, ki je organiziran na takšen način, da določi ali omogoči določljivost posameznika.
- **Upravljevec osebnih podatkov** – je fizična ali pravna oseba ali druga oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki sama ali skupaj z drugimi določa namene in sredstva obdelave osebnih podatkov, oziroma oseba, določena z zakonom, ki določa tudi namene in sredstva obdelave.

- **Uporabnik osebnih podatkov** – je fizična ali pravna oseba ali druga oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki se ji posredujejo ali razkrijejo osebni podatki.
- **Osebna privolitev posameznika** – je prostovoljna izjava volje posameznika, da se lahko njegovi osebni podatki obdelujejo za določen namen, in je dana na podlagi informacij, ki mu jih mora zagotoviti upravljavec po tem zakonu; osebna privolitev posameznika je lahko pisna, ustna ali druga ustrezna privolitev posameznika.
- **Pisna privolitev posameznika** – je podpisana privolitev posameznika, ki ima obliko listine, določila v pogodbi, določila v naročilu, priloge k vlogi ali drugo obliko v skladu z zakonom; podpis je tudi na podlagi zakona s podpisom izenačena oblika, podana s telekomunikacijskim sredstvom, ter na podlagi zakona s podpisom izenačena oblika, ki jo poda posameznik, ki ne zna ali ne more pisati.
- **Ustna ali druga ustrezna privolitev posameznika** – je ustno ali s telekomunikacijskim ali z drugim ustreznim sredstvom ali na drug ustrezen način dana privolitev, iz katere je mogoče nedvomno sklepati na posameznikovo privolitev.
- **Občutljivi osebni podatki** – so podatki o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu, političnem, verskem ali filozofskem prepričanju, članstvu v sindikatu, zdravstvenem stanju, spolnem življenju, vpisu ali izbrisu v ali iz kazenske evidence ali evidenc, ki se vodijo na podlagi zakona, ki ureja prekrške; občutljivi osebni podatki so tudi biometrične značilnosti, če je z njihovo uporabo mogoče določiti posameznika v zvezi s katero od prej navedenih okoliščin« (ZVOP-1, 6. člen).

Leta 2009 je Državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov obravnaval primer dveh zavarovalnic, ki pri obdelavi osebnih podatkov nista imeli zakonske podlage oziroma za obdelavo osebnih podatkov nista pridobili osebne privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo. Zavarovalnici sta posredovali osebne podatke 2382 nekdanjih zavarovancev. Zaradi nezakonite obdelave podatkov je Državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov v postopku o prekršku obema zavarovalnicama in njenim odgovornim osebam izrekel sankcije (po Pirc Musar, 2010).

2.3.2 DOLŽNOSTI UPRAVLJAVCEV ZBIRK OSEBNIH PODATKOV

Upravljavec osebnih podatkov je vsaka fizična ali pravna oseba oziroma druga oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki določa namene in sredstva obdelave osebnih podatkov.

Po ZVOP-1 so opredeljene dolžnosti upravljavcev, ki onemogočajo zlorabo teh podatkov:

- Prva dolžnost določa, da morajo biti podatki točni in ažurni, zato ima upravljavec osebnih podatkov možnost, da se pred vnosom v zbirko prepriča v pravilnost teh podatkov z vpogledom v posameznikov osebni dokument ali katero koli drugo primerno javno listino.

- ZVOP-1 določa, da ima posameznik pravico, da se ga obvesti o podatkih glede upravljavca osebnih podatkov, njegovem morebitnem zastopniku in o namenu, zakaj se ti podatki obdelujejo.
- Naslednja dolžnost predpisuje, da upravljavec pri pridobivanju osebnih podatkov iz zbirk ne sme uporabiti istega povezovalnega znaka. To se navezuje na zbirke podatkov s področij, kot so: zdravstvo, obramba države, sodstvo in državno tožilstvo, policija, kazenske in prekrškovne evidence ter obveščevalno-varnostne dejavnosti države.
- Po ZVOP-1 je čas roka hrambe osebnih podatkov omejen. Ko je izpolnjen namen obdelave, se morajo ti osebni podatki uničiti, izbrisati, anonimizirati ali blokirati, razen če gre za arhivsko gradivo oziroma če zakon ne določa drugače.
- Z namenom omejevanja zlorab naslednja določba določa posredovanje osebnih podatkov. Ti se namreč posredujejo s strani upravljavca osebnih podatkov k uporabniku za določeno plačilo, razen če zakon ne določa drugače. Drugi odstavek se nanaša na upravljavca centralnega registra prebivalstva ali evidenc stalno in začasno prijavljenih prebivalcev, saj mora upravičenim uporabnikom podati osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča osebe, proti kateri uveljavlja svoje pravice, ampak le če izrazi svoj pravni interes. Poleg tega mora vsak upravljavec zagotoviti sledljivost osebnih podatkov, kar pomeni, da se lahko kasneje ugotovi, kateri od teh podatkov so bili posredovani, komu, kdaj in na kakšni podlagi, vendar v času, ko je še dopustna zakonska zaščita pravic posameznika zaradi nezakonskega posredovanja osebnih podatkov. Če gre za posredovanje osebnih podatkov obeh, upravljavca in uporabnika, s strani javnega sektorja ali če gre za zgodovinske, statistične ali znanstveno-raziskovalne podatke, je praviloma tako posredovanje brezplačno (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 153–192).

2.3.3 ZAVAROVANJE OSEBNIH PODATKOV

V tretjem poglavju ZVOP-1 je predpisano zavarovanje osebnih podatkov, ki se nanašajo na ukrepe in postopke, s katerimi so ti podatki zaščiteni. Namen teh določb je preprečevanje namernega ali slučajnega nepristojnega uničevanja, sprememb, izgub ali obdelave teh podatkov. To se uresničuje z varovanjem prostorov, (aplikativne in systemske) programske opreme, vhodno-izhodnih enot, s sledljivostjo, z uresničevanjem uspešnega izbrisa, blokiranja, anonimiziranja in uničenja teh podatkov ter s preprečitvijo nepristojnega dostopa podatkov pri prenosu. Poseben pogoj obstaja za osebne podatke, ki so dosegljivi preko telekomunikacijskega sredstva ali omrežja, saj je z ustrezno programsko opremo potrebno zagotoviti, da se bodo osebni podatki uporabljali v mejah pooblastil, ki jih imajo uporabniki. Po 24. členu ZVOP-1 se dolžnost varovanja tajnosti osebnih podatkov nanaša na vse, ki imajo dostop do osebnih podatkov, torej na vse tiste, ki se pri opravljanju svojega dela srečujejo z njihovo vsebino. Te osebne podatke so dolžni varovati tudi ob prekinitvi ali prenehanju te funkcije. Upravljavci osebnih podatkov in pogodbeni delavci so zavezani k

uresničevanju zavarovanja osebnih podatkov tako, kot določa 24. člen ZVOP-1, k predpisovanju postopkov in ukrepov za zavarovanje teh podatkov ter k izbiri posameznikov, ki prevzemajo odgovornost določenih zbirk in obdelave osebnih podatkov (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 206–215).

Za vsako organizacijo je smiselno, da se ukrepi in pravila zavarovanja osebnih podatkov zapišejo v obliki pisnega dokumenta, navodil ali pravilnika (po Jerše, 2009, str. 38).

2.3.4 KATALOG ZBIRKE OSEBNIH PODATKOV

Po ZVOP-1 mora vsak upravljavec, ki razpolaga osebni podatki, vzpostaviti katalog za katero koli zbirko osebnih podatkov, ki jo vodi, saj ima vsaka oseba pravico, da izve, kdo, s kakšnim razlogom in na kakšen način obdeluje njegove osebne podatke. Prvi odstavek 26. člena vsebuje 13. točk oziroma dejstev, ki se navezujejo na kateri koli katalog zbirke osebnih podatkov:

- » naziv zbirke osebnih podatkov,
- podatki o upravljavcu osebnih podatkov,
- pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov,
- kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki,
- vrsta osebnih podatkov v zbirki osebnih podatkov,
- namen obdelave,
- rok hrambe osebnih podatkov,
- omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov v zbirki osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki osebnih podatkov,
- uporabniki ali kategorije uporabnikov osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki osebnih podatkov,
- dejstvo, ali se osebni podatki iznašajo v tretjo državo, kam, komu, in pravna podlaga iznosa,
- splošen opis zavarovanja osebnih podatkov,
- podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig,
- podatki o zastopniku iz tretjega odstavka 5. člena ZVOP-1« (ZVOP-1, 26. člen).

Če se spremeni katero koli od teh dejstev, ki se navezujejo na katero koli zbirko osebnih podatkov, ga mora upravljavec popraviti, saj mora skrbeti za natančnost teh podatkov. Določene sestavine kataloga zbirk osebnih podatkov mora upravljavec posredovati Informacijskemu pooblaščenцу vsaj 15 dni pred vzpostavitvijo zbirke osebnih podatkov ali pred vnosom nove vrste osebnih podatkov. Prav tako je upravljavec zavezan, da javi spremembo katerega koli dejstva v 8 dneh od dneva spremembe. Teh obveznosti o zbirkah osebnih podatkov pa ni potrebno poslati tistemu upravljavcu, ki ima največ 20 zaposlenih za nedoločen čas, ampak se pošlje le tiste podatke, ki jih o svojih zaposlenih vodijo v okviru delovnopravne zakonodaje (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 215–226).

2.3.5 OSEBNI PODATKI UMRЛИH POSAMEZNIKOV

Zdravstvenih podatkov se ne sme razkriti ali posredovati, tudi če nastopi smrt bolnika. Po ZVOP-1 se podatke o umrlem posamezniku lahko posreduje z zakonom pooblašeni osebi za obdelavo osebnih podatkov, ki pa je lahko pokojnikov zakonit dedič prvega ali drugega reda, pod pogojem, da za njihovo uporabo izkaže pravni interes in da sam pokojnik predhodno ni pisno preprečil seznanitve ali posredovanja teh podatkov. Če pa je pokojnik zahteval, da se z njegovo medicinsko dokumentacijo ne smejo seznaniti določene osebe, pa v tem primeru zakon določa izjemo, da se kljub prepovedi lahko bolnikovi starši, potomci, zakonec, zunajzakonski partner, partner iz istospolne skupnosti, bratje in sestre ali druge osebe seznanijo z zdravstvenimi podatki pokojnika, če bi bili le-ti pomembni za njihovo zdravje. Tudi sam pokojnik lahko še v času svojega življenja določi, kako se bo po njegovi smrti razpolagalo z njegovimi osebnimi podatki. Poleg tega se lahko osebne podatke pokojnika uporabi za zgodovinske ali znanstveno-raziskovalne namene, razen če so to njegovi dediči ali celo sam umrli izrecno prepovedali in če zakon to ureja drugače.

ZPacP določa, da se lahko s pokojnikovo zdravstveno dokumentacijo seznanijo:

- posamezniki, za katere je pokojnik pred smrtjo napisal dovoljenje;
- posamezniki, ki imajo dovoljenje v okviru posebnega zakona;
- bolnikov zakonec, zunajzakonski partner, partner iz istospolne skupnosti, otroci in posvojenci, izjemoma pa tudi bolnikovi starši, za katere ni nujno, da izkažejo pravni interes, morajo pa dokazati razmerje s pokojnikom in napisati, katere podatke želijo na vpogled in zakaj;
- ostali posamezniki, ki s primerno listino izkažejo pravni interes (po IP-RS, 2011c).

2.4 PRAVICE POSAMEZNIKA OZIROMA BOLNIKA

Vsak posameznik ima v okviru obdelovanja svojih osebnih podatkov nemalo pravic v odnosu do Državnega nadzornega organa in upravljavca osebnih podatkov. ZVOP-1 določa naslednje pravice posameznika:

- vpogled v register (29. člen);
- pravica posameznika do seznanitve z izbranimi osebnimi podatki (30. člen);
- postopek seznanitve posameznika z njegovimi osebnimi podatki (31. člen);
- pravica do dopolnitve, popravka, blokiranja, izbrisa in ugovora neažurnih podatkov (32. člen);
- postopek dopolnitve, popravka, blokiranja, izbrisa in ugovora neažurnih podatkov (33. člen).

Državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov mora vsakemu posamezniku omogočiti vpogled v register zbirk osebnih podatkov in prepisovanje teh podatkov. Praviloma se mora za to dati možnost in dovoljenje še isti dan ali vsaj v 8 dneh, v nasprotnem primeru se šteje, da je zahteva zavrnjena. Pravzaprav gre za uresničevanje tretjega odstavka 38. člena Ustave Republike Slovenije, ki predpisuje, da se vsakdo lahko seznanj s svojimi osebnimi podatki.

Dolžnost upravljavca osebnih podatkov je, da na zahtevo posameznika: omogoči vpogled v katalog zbirke osebnih podatkov; da potrdi, če se njegovi podatki obdelujejo, in mu dovoli tudi prepis ali kopijo teh podatkov; da posreduje izpis osebnih podatkov, ki po drugem odstavku tega člena ne smejo biti listina ali potrdilo po predpisih o upravnem ali katerem koli drugem postopku; da posreduje seznam uporabnikov, ki so jim bili njegovi podatki posredovani (kdaj, zakaj in za kakšen namen); da da informacijo o virih, metodi obdelave, pojasnila o namenu in vrsti obdelovanih osebnih podatkov ter razlago (logično) tehničnih postopkov odločanja, če se izvede avtomatizirano odločanje.

Postopek seznanitve posameznika z njegovimi osebnimi podatki se izvede le v primeru, če posameznik vloži zahtevo za seznanitev z osebnimi podatki, ki je lahko pisna ali ustna na zapisnik pri upravljavcu osebnih podatkov. To možnost ima posameznik le enkrat na tri mesece v okviru obdelave osebnih podatkov. Upravljavec osebnih podatkov je vsaki osebi dolžan pripraviti vpogled, kopiranje, prepis, potrdilo ali v nasprotnem primeru obvestilo, v katerem posamezniku navaja razloge za zavrnitev zahteve, in to ne več kot v 15 dneh od prejema te zahteve. Če se v 15 dneh upravljavec ne odzove, se šteje, da je zahteva zavrnjena. Stroški, ki zadevajo vpogled, krije upravljavec osebnih podatkov (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 233–252).

Vsak posameznik lahko z obrazložitvijo zahteva dopolnitev, popravek, blokiranje ali izbris podatkov, ki so napačni, nepopolni ali v nasprotju z zakonom. Ob taki zahtevi mora upravljavec vsem uporabnikom osebnih podatkov in tistim pogodbenim obdelovalcem, ki so jim bili posredovani osebni podatki posameznika, sporočiti o njihovi dopolnitvi, če mu to ne povzroči prevelikih stroškov, napora ali časa. Posameznik ima tudi pravico do ugovora, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za zbiranje, zato lahko vedno od upravljavca osebnih podatkov zahteva, da preneha z obdelovanjem. Če upravljavec v vsaj 15 dneh ne odgovori na zahtevo in molči, potem se šteje, da je ugovor zavrjen. V tem primeru pa lahko posameznik v 7 dneh zahteva, da o obdelavi odloča še državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov, ki mora odločiti v dveh mesecih od prejema ugovora (po Čebulj in Žurej, 2005, str. 36).

Vsak posameznik lahko, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji v okviru pravice do dopolnitve, popravka, blokiranja, izbrisa in ugovora, kadar koli vloži ugovor pisno ali ustno na zapisnik pri upravljavcu osebnih podatkov, slednji pa mora to zahtevano dejanje storiti v 15 dneh od prejema zahteve ali pa mu sporočiti razlog zavrnitve. V primeru molka s strani upravljavca osebnih podatkov se šteje, da je zahteva zavrnjena. Upravljavec lahko tudi sam odkrije neresničnost podatkov, ki jih lahko tudi sam popravi, vendar mora to sporočiti tistemu, ki ga ti podatki zadevajo (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 263–268).

2.4.1 PRAVICE POSAMEZNIKA V OBSEGU OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Obseg pravic in vrste pravic obveznega zdravstvenega zavarovanja urejata Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 9/1992, 13/1993, 9/1996, 29/1998, 77/1998 Odl. US: Up 53/96, 6/1999, 56/1999-ZVZD, 99/2001, 42/2002-ZDR, 60/2002, 11/2003 Skl. US: U-I-279/00-42, 126/2003, 20/2004-UPB1, 62/2005 Odl. US: U-I-390/02-27, 76/2005, 100/2005-UPB2, 100/2005 Odl. US: U-I-69/03-17, 21/2006 Odl. US: U-I-277/05-32, 38/2006, 72/2006-UPB3, 114/2006-ZUTPG, 91/2007, 71/2008 Skl. US: U-I-163/08-7, 76/2008, 118/2008 Skl. US: U-I-163/08-12, 47/2010 Odl. US: U-I-312/08-31, 62/2010-ZUPJS, v nadaljevanju ZZVZZ), podrobneje pa jih določajo Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Ur. l. RS, št. 30/2003, 78/2003, 84/2004, 44/2005, 30/2011). Med pravice, ki jih iz zdravstvenega zavarovanja zajema zdravstveno varstvo, štejemo socialno varstvo v obliki bolezni, poškodbe, poroda ali smrti. Funkcijo obveznega zdravstvenega zavarovanja izvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki je javna služba in deluje kot javni zavod in nosilec javnega pooblastila. Poznamo tudi prostovoljno zdravstveno zavarovanje, ki ga izvajajo zavarovalnice v okviru zasebnega prava. Slednje se od obveznega zdravstvenega zavarovanja loči po tem, da se pravice prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja ne uveljavljajo v upravnem postopku, kot to velja za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Pravice, ki obsegajo obvezno zdravstveno zavarovanje, imajo tiste osebe, ki so zavarovane v obliki obveznega zdravstvenega zavarovanja, in tisti, ki hkrati izpolnjujejo tudi zakonsko določene zahteve za pridobitev lastnosti zavarovanca v Republiki Sloveniji oziroma njegovega družinskega člana.

Obvezno zdravstveno zavarovanje obsega:

- zavarovanje za primer bolezni in poškodbe izven dela, za katero prispevke v enakem znesku plačujeta zavarovanec in delodajalec;
- zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni, za katero prispevke plačuje le delodajalec.

V okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja ZZVZZ zavarovancem določa štiri pravice:

- plačilo zdravstvenih storitev,
- nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela,
- pogrebna in posmrtnina,
- povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev (po Jerovšek in Kovač, 2008, str. 228–231).

2.4.2 SODNO VARSTVO PRAVIC POSAMEZNIKA

Pravico do sodnega varstva ob zlorabi osebnih podatkov posameznika jamči že tretji odstavek 38. člena Ustave Republike Slovenije, natančneje pa jo ureja ZVOP-1. Posameznik, ki meni, da so bile kršene njegove pravice glede varstva osebnih podatkov ali da so bili

njegovi osebni podatki obdelovani z določbami, ki so v nasprotju z zakonom, ima pravico do sodnega varstva ves čas trajanja kršitve (po Pirc Musar idr., 2006b, str. 39).

Kršitev pravic je mogoča s posamičnim aktom ali z materialnim ravnanjem, slednje se nanaša na dejanja, ki nimajo pravne podlage. Pri obeh lahko posameznik vloži tožbo ali zahteva sodno varstvo v upravnem sporu pred upravnim sodiščem. Tožbo lahko posameznik vloži tudi po prenehanju kršitve, da ugotovi, če je kršitev sploh obstajala, ampak pod pogojem, da mu ni zajamčeno drugo sodno varstvo, ki se nanaša na kršitev. Postopek je nujen in prednosten, praviloma izključuje javnost in o njem vedno odloča pristojno sodišče, razen če zakon ne določa drugače (po Čebulj in Žurej, 2005, str. 37).

2.4.2.1 Socialni spor

Socialni spor, ki ga ureja Zakon o delovnih in socialnih sodiščih (Ur. l. RS, št. 2/2004 (10/2004 popr.), 45/2008-ZArbit, 45/2008-ZPP-D, 33/2010 Skl. US: U-I-65/10-9, 47/2010 Odl. US: U-I-65/10-19, v nadaljevanju ZDSS-1), je spor, po katerem se zagotavlja sodno varstvo zoper odločitve in dejanja državnih organov in nosilcev javnih pooblastil (ZDSS-1, 1. člen).

»Socialni spori so spori o pravicah, obveznostih in pravnih koristih fizičnih, pravnih in drugih oseb, če so lahko nosilci pravic in obveznosti iz sistema socialne varnosti, in za katere so v skladu z zakonom pristojna socialna sodišča« (Jerovšek in Kovač, 2008, str. 203).

Zavarovanci in druge osebe lahko najkasneje v 30 dneh po vročeni dokončni odločbi oziroma molku organa, ki odloča na drugi stopnji, vložijo tožbo na socialno sodišče v zadevah s področja zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, s področja zavarovanja za primer brezposelnosti in zaposlovanja, s področja starševskega varstva in družinskih prejemkov, socialnih prejemkov in ostalih področij. Na prvi stopnji odloča socialno sodišče, zoper sodbe v socialnem sporu na tem sodišču pa je dopustna pritožba na Višje delovno in socialno sodišče.

V okviru varstva zavarovanih oseb je najpomembnejše pravilo prepovedi reformacije in peius, kar pomeni, da sodišče v primeru, ko tožbenemu zahtevku ugoditi in s sodbo izpodbijani upravni akt odpravi delno ali v celoti in odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi, ne sme odločiti v škodo stranke, ki je uveljavljala sodno varstvo (po Jerovšek in Kovač, 2008, str. 203–205).

2.4.2.2 Sodno varstvo po ZPacP

Sodno varstvo v upravnem sporu se po ZPacP lahko uveljavlja zoper odločbe in dokončne odločitve senata, s katerimi se postopek obravnave druge zahteve na podlagi kršitve bolnikovih pravic konča (podrobneje v poglavju Pravica do obravnave kršitev bolnikovih pravic).

2.4.2.3 Odškodninska pravda

Ustava Republike Slovenije v 26. členu določa, da ima vsak oškodovanec pravico zahtevati povračilo škode, ki mu jo je v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil storila oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja.

Pri tem državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti ali nosilec javnega pooblastila, odgovarja za protipravno ravnanje brez krivde, kar pomeni, da ni potrebno ugotavljati katerekoli stopnje krivde, je pa potrebno dokazovati protipravnost, saj se le-ta tukaj ne predpostavlja. Oškodovanec pa ima pravico do odškodnine tudi neposredno od posamezne osebe oziroma kršitelja, ki mu je škoda povzročil, če to določa zakon npr. kadar nek uslužbenec povzroči škodo naklepno ali iz velike malomarnosti (Ustava RS, 26. člen).

Pogoji za zgoraj opisano odškodninsko odgovornost so tako:

- nastanek škode,
- nedopustnost oziroma protipravnost ravnanja brez krivde,
- vzročna zveza med nedopustnim ravnanjem v zvezi z opravljanjem javne službe ali kakšne druge dejavnosti in nastankom škode ter
- škodo mora povzročiti državni organ, lokalna skupnost ali nosilec javnih pooblastil.

Poleg odgovornosti za protipravno ravnanje oblastne narave pa javne oblasti v primeru, ko posamezniku s kršitvijo pravic glede varstva osebnih podatkov, nastane bodisi premoženjska bodisi nepremoženjska škoda, odgovarjajo tudi po splošnih načelih odškodninskega prava. Pri splošni odškodninski odgovornosti pa morajo biti za odškodninsko odgovornost kršitelja podane vse štiri naslednje predpostavke:

- nastanek škode,
- nedopustnost oziroma protipravnost ravnanja,
- vzročna zveza med nedopustnim ravnanjem in nastankom škode in
- odgovornost povzročitelja škode oziroma krivda.

2.4.2.4 Ustavna pritožba

Ustavna pritožba je dopustna v primeru, ko so kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine zoper posamični akt, s katerim je državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti ali nosilec javnega pooblastila odločil o obveznosti, pravici ali pravni koristi fizične ali pravne osebe, vendar pod pogoji, ki jih določa Zakon o ustavnem sodišču (Ur. l. RS, št. 15/1994, 64/2001-ZPKSMS, 51/2007, 64/2007-UPB1, 108/2007 Skl. US: U-I-259/07-10, v nadaljevanju ZUstS). Ustavno pritožbo se vložijo zoper pravnomočno odločbo sodišča šele potem, ko so bila izčrpana vsa pravna sredstva, in sicer pisno ter najkasneje v 60 dneh od dneva vročitve posamičnega akta, proti kateremu je dovoljena ustavna pritožba na Ustavno sodišče. Po izčrpanih rednih in izrednih sredstvih v državi pa je dopustna tudi pritožba na Evropsko sodišče za človekove pravice (po Jerovšek, 2007, str. 214).

2.4.3 UPORABA ZAKONA O SPLOŠNEM UPRAVNEM POSTOPKU NA PODROČJU ZDRAVSTVA

Področni zakoni za zdravstvene postopke zajemajo več procesnih določb o uveljavljanju pravic strank, še posebej procesne določbe v ZZVZZ in ZPacP. Ta dva zakona za uresničevanje pravic strank določata subsidiarno uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. l. RS, št. 80/1999, 70/2000, 52/2002, 73/2004, 22/2005-UPB1, 119/2005, 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007, 65/2008, 47/2009 Odl. US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 8/2010, v nadaljevanju ZUP) (po Grafenauer, 2010, str. 1).

ZUP ureja upravni postopek, ki določa pravila za ravnanje organov državne uprave, ki v upravnem postopku uveljavljajo svoje pravice, obveznosti in pravne koristi. Po ZUP-u morajo postopati državni upravni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti, drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil, ki jim pooblastilo za opravljanje dejavnosti daje sam zakon. Smiselna uporaba upravnega postopka je možna tudi v drugih javnopravnih stvareh, ki nimajo narave upravne zadeve ZUP-a, razen če le-te niso urejene s posebnim postopkom (po Cijan, 2000, str. 12–14).

ZZVZZ v okviru odločanja o pravicah in obveznostih obveznega zdravstvenega zavarovanja v 85. členu določa subsidiarno uporabo ZUP-a, kar pomeni, da se v primeru, ko ZZVZZ ne določa drugače, uporabljajo določbe ZUP. ZZVZZ določa, da se upravni postopek uporablja pri vodenju postopkov in odločanju imenovanega zdravnika oziroma območne enote zavoda za zdravstveno varstvo.

Odločitve imenovanega zdravnika zadevajo odločitev ali presojo o začasni nezmožnosti opravljanja dela nad 30 dni, napotitvi na zdravljenje v zdravilišče, upravičenosti medicinsko-tehničnega pripomočka in zdravljenja v tuji državi. Odločbo o svoji odločitvi imenovani zdravnik izda in vroči zavarovani osebi najkasneje v 8 dneh od prejema zahteve. Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve te odločbe, če pa jo zavarovana oseba ali delodajalec vseeno želi vložiti, pa to lahko stori v treh delovnih dneh od vročitve odločbe. O pritožbi na 2. stopnji odloči zdravstvena komisija najkasneje v 8 dneh po prejemu pritožbe. Odločitve območne enote pa zadevajo nadomestila plače pri odsotnosti z dela, pogrebne, posmrtnine, povračila potnih stroškov, ki se nanašajo na opravljanje zdravstvenih storitev, lastno izbiro zdravnika idr. V tem primeru pa na 2. stopnji o pritožbi odloča Direkcija zavoda.

ZPacP določa pravice in dolžnosti, ki jih ima uporabnik zdravstvenih storitev pri izvajanju teh storitev in ureja postopke v primeru kršitev teh pravic. Določbe ZUP-a se uporabljajo tudi pri uresničevanju ZPacP, vendar je uporaba tega zakona urejena le v 65. členu ZPacP. Določa, da se v postopku z zahtevo za drugo obravnavo kršitev bolnikovih pravic pred Komisijo Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic subsidiarno uporabljajo določbe ZUP-a, razen če zakon ne določa drugače (po Grafenauer, 2010, str. 6–9).

2.5 INSTITUCIONALNO VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Po ZVOP-1 institucionalno varstvo osebnih podatkov opravljata Informacijski pooblaščenec in Varuh človekovih pravic.

2.5.1 INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC

Državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov je bil kot Pooblaščenec za dostop do informacije javnega značaja ustanovljen leta 2003 na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 24/2003, 61/2005, 96/2005-UPB1, 109/2005-ZDavP-1B, 113/2005-ZInfP, 28/2006, 51/2006-UPB2, 117/2006-ZDavP-2, v nadaljevanju ZDIJZ) kot neodvisen in samostojen državni organ. Preden je stopil v veljavo ZVOP-1, je bil za varstvo osebnih podatkov zadolžen poleg pooblaščenca tudi Inšpektorat za varstvo osebnih podatkov, ki je deloval kot organ v sestavi Ministrstva za pravosodje, vendar je Zakon o informacijskem pooblaščenju (Ur. l. RS, št. 113/2005, 51/2007-ZUstS-A, 14/2010 Odl. US: U-I-303/08-9, v nadaljevanju ZInfP) z 31. 12. 2005 združil ta dva organa v enega, kar je predvidevala tudi določba v ZVOP-1. Z začetkom leta 2006 je Republika Slovenija torej dobila Informacijskega pooblaščenca, nov samostojen in neodvisen državni organ, ki izvaja pristojnosti na področju inšpekcijskega nadzora nad ZInfP, ZVOP-1 in ostalih predpisov, ki se nanašajo na varstvo ali obdelavo osebnih podatkov. Prevezel je pristojnosti Državnega nadzornega organa za varstvo osebnih podatkov, ki so prenehale delovati v členih ZVOP-1, opravlja pa tudi nekatere druge obveznosti, ki so v skladu z zakonom, in zagotavlja enotno uresničevanje ukrepov na področju zaščite osebnih podatkov (po IP-RS, 2011a).

Iznos osebnih podatkov iz Republike Slovenije v države, ki so članice Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora po ZVOP-1, poteka v okviru prostega pretoka. Posebnost je pri tretjih državah. Za te je iznos dopusten, če Informacijski pooblaščenec izda odločbo, s katero potrjuje, da tretja država, v katero se podatki iznašajo, jamči ustrezno raven varstva osebnih podatkov. Iznos brez odločbe pa je dovoljen, če tretjo državo vodi Informacijski pooblaščenec in če je spoznano, da delno oziroma v celoti izpolnjuje ustrezno raven varstva osebnih podatkov (po Jerše, 2009, str. 46).

Informacijski pooblaščenec sodeluje tudi z organi Evropske unije za varstvo osebnih podatkov, mednarodnimi organizacijami, s tujimi nadzornimi organi in z nevladnimi organizacijami za varstvo osebnih podatkov, državnimi organi Republike Slovenije, zavodi ter drugimi organi in organizacijami z vseh področij, ki zadevajo varstvo osebnih podatkov (po Pirc Musar idr., 2006b, str. 41).

Po določbah 50. člena ZVOP-1 je potrebno pri inšpekcijskem nadzoru, ki obsega varstvo osebnih podatkov, uporabiti določbe Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Ur. l. RS, št. 56/2002, 26/2007, 43/2007-UPB1, v nadaljevanju ZIN), razen če je v ZVOP-1 določeno vprašanje rešeno drugače. Informacijski pooblaščenec kot državni nadzornik za varstvo osebnih podatkov skrbi za zakonitost obdelave osebnih podatkov, ustreznost ukrepov za zavarovanje teh podatkov, izvajanje določb zakona v obsegu kataloga zbirke, registra zbirke osebnih

podatkov in evidentiranja njihovega posredovanja uporabnikom, nadzor nad iznosom v tretje države in posredovanje tujim uporabnikom. Če Informacijski pooblaščenec ugotovi kršitev zakona ali predpisa, ki se nanaša na varstvo osebnih podatkov, ima pravico, da odredi ustrezne ukrepe (po Pirc Musar idr., 2006a, str. 304–314).

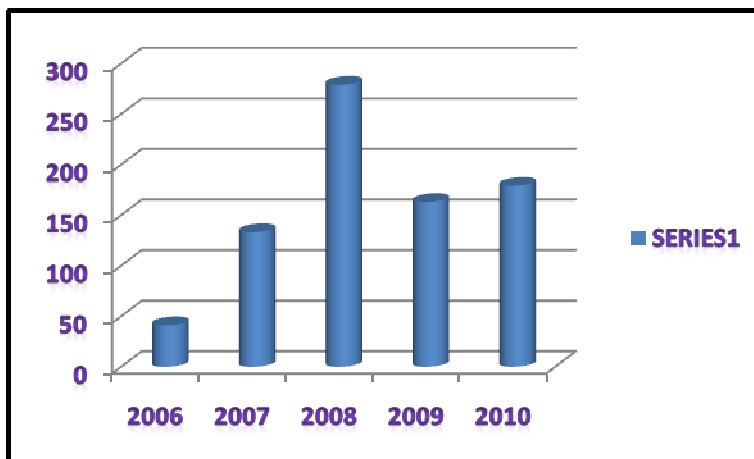
Informacijski pooblaščenec ima tudi vlogo pritožbenega organa na področju dostopa do informacij javnega značaja. To področje v celoti ureja ZDIJZ, katerega namen je, da fizičnim in pravnim osebam zagotavlja pravico za pridobitev materialnih informacij javnega značaja, ne da izkažejo pravni interes, organom pa nalaga obveznost prizadevanja, da dosežejo največjo informiranost javnosti o svojem delovanju. Informacijski pooblaščenec je na tem področju odkril nekaj pomanjkljivosti, in sicer prvi zadeva materialno obliko. Ugotovljeno je bilo, da je bilo leta 2009 v pritožbenih postopkih 30,4 % primerov, ko organi z zahtevano informacijo niso razpolagali. To pomeni, če organ zahtevanega dokumenta nima, zadevo preprosto zavrne, čeprav bi lahko na zahtevo odgovorili s pojasnilom. S tem ne spoštujejo zakona, ki pravi, da si morajo prizadevati za čim večjo obveščenost javnosti. To se pojavlja vedno pogosteje, saj za takšno ravnanje ni predvidena sankcija. Drugi problem se pojavi, ko se vprašamo, katere informacije so lahko predmet zahteve po ZDIJZ. Zakon te zadeve izrecno ne ureja, vendar nam definicija informacije javnega značaja pove, da zajema »vse« informacije, tako da ne izključuje nobene vrste informacij. Naslednji problem se pojavlja pri specialnih zakonih, ki niso enotni z določbami ZDIJZ, ki zajema tudi sodišča, vendar so le-ti po 6. oziroma 8. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ lahko tudi izjema. Zadnje vprašanje se navezuje na vprašanje stroškov, za katere ZDIJZ določa, da je vpogled brezplačen, za posredovanje prepisa, fotokopije ali elektronskega zapisa pa ima organ pravico, da prosilcu zaračuna materialne stroške. Tukaj se pojavi problem, saj lahko pri takem uresničevanju pomislimo na del tržnih storitev organov in ne na dolžnost, ki jo morajo izvajati po zakonu. Poleg tega pa lahko prikrajša uresničevanje te pravice določenim posameznikom, ki stroškov posredovanja informacij ne morejo plačati (po Pirc Musar, 2011, str. 237–243).

2.5.1.1 Postopki o prekrških v letu 2010 v zvezi z ZVOP-1

Informacijski pooblaščenec je leta 2010 zaradi kršitev določb ZVOP-1 uvedel 179 postopkov o prekršku, in sicer 45 postopkov zoper pravne osebe javnega sektorja, 82 postopkov zoper pravne osebe zasebnega sektorja in 52 postopkov zoper posameznike. Prekrškovni organ lahko naloži sankcijo opozorila v okviru 53. člena Zakona o prekrških (Ur. l. RS, št. 7/2003, 45/2004-ZdZPKG, 86/2004, 7/2005 Skl. US: U-I-19/05-5, 23/2005-UPB1, 34/2005 Odl. US: U-I-19/05-11, 44/2005, 55/2005-UPB2, 40/2006 (51/2006 popr.), 70/2006-UPB3, 115/2006, 139/2006 Odl. US: U-I-69/06-16, 3/2007-UPB4, 29/2007 Odl. US: U-I-56/06-31, 58/2007 Odl. US: U-I-34/05-9, 16/2008 Odl. US: U-I-414/06-7, 17/2008 (21/2008 popr.), 76/2008-ZIKS-1C, 108/2009, 109/2009 Odl. US: U-I-56/08-15, 45/2010-ZIntPK, 9/2011, 10/2011 Odl. US: Up-319/10-14, U-I-63/10-7, 26/2011 Odl. US: Up-456/10-22, U-I-89/10-16, 29/2011-UPB8, 43/2011 Odl. US: U-I-166/10-8, v nadaljevanju ZP-1), če gre za neznatni prekršek ali če pooblaščen uradna oseba meni, da je opozorilo zadosten ukrep. V primeru hujšega prekrška pa izda odločbo o prekršku, s katero kršitelju izreče sankcijo v obliki globe (denarne kazni) ali opomina, ki jo določa 4. člen ZP-1, na podlagi 57. člena ZP-1 pa lahko

izda tudi plačilni nalog. Kot je opazno z grafa, je število uvedenih postopkov o prekršku do leta 2008 naraščalo, zadnje dve leti pa je število približno enako, vendar je nekoliko upadlo. Po tem lahko sklepamo, da je Informacijski pooblaščenec zelo dobro opravljal svoje delo, saj je do leta 2008 uvedel veliko število postopkov o prekršku.

Graf 1: Število uvedenih postopkov o prekršku med letoma 2006 in 2010

Vir: lastni

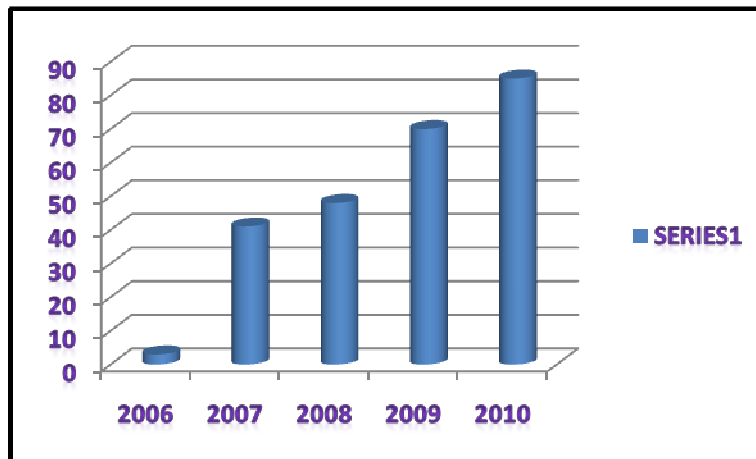
To, da je število teh postopkov v letih 2009 in 2010 upadlo, pa bi pripisala temu, da so se vsi nekdanji kršitelji in ostali začeli zavedati pomembnosti določb ZVOP-1 in samega varstva osebnih podatkov. V letu 2010 je Informacijski pooblaščenec v postopkih o prekrških izdal 36 opozoril, 116 odločb o prekršku in 10 plačilnih nalogov. Zaradi ekonomičnosti je izrekel tudi 87 opozoril, ki se nanašajo na manjše kršitve. Največ kršitev o okviru varstva osebnih podatkov je zadevalo obdelavo in zavarovanje osebnih podatkov (po Pirc Musar, 2010).

2.5.1.2 Seznanitev z lastnimi osebnimi podatki

Tretji odstavek 38. člena Ustave Republike Slovenije zapoveduje, da se ima vsakdo pravico seznaniti z izbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj, pravico o seznanitvi z lastnimi osebnimi podatki pa podrobneje določata 30. in 31. člen ZVOP-1. Na podlagi te pravice je Informacijski pooblaščenec leta 2008 prejel 48 pritožb, število le-teh pa se z leti povečuje, tako je bilo leta 2009 prejetih 70 pritožb, lansko leto pa celo 85. V letih delovanja Informacijskega pooblaščenca je bilo vedno veliko število vloženih pritožb v zvezi s pravico do seznanitve z lastnimi osebnimi podatki, ki jih vodijo zdravstvene ustanove. Leta 2009 je Informacijski pooblaščenec rešil 8 pritožb in 4 pritožbe leta 2010, če posameznik ni dobil zdravstvene dokumentacije po ZPacP. Na podlagi tega zakona Informacijski pooblaščenec odloča o pritožbi pacientov v zvezi z zdravstveno dokumentacijo, o pritožbi v zakonu določenih oseb zoper (delno ali v celoti) zavrnjeno zahtevo za seznanitev z zdravstveno dokumentacijo po pacientovi smrti ter zahtevo za seznanitev glede dolžnosti zaščite

informacij o zdravstvenem stanju bolnika pod pogojem, če informacija izhaja iz zdravstvene dokumentacije.

Graf 2: Prejete pritožbe med letoma 2006 in 2010

Vir: lastni

Informacijski pooblaščenec ugotavlja, da je bilo v lanskem letu 32 od 85 pritožb v okviru zavrnitve seznanitve z lastnimi osebnimi podatki vloženi zaradi molka organa oziroma upravljavca osebnih podatkov. Po zakonu mora slednji na vloženo pritožbo odgovoriti v 15 oziroma 30 dneh, s tem da posamezniku omogoči določeno posameznikovo pravico v zvezi z njegovimi osebnimi podatki, ali pa ga v istem roku obvestiti, zakaj tega ne bo storil. Če upravljavec osebnih podatkov ne odgovori na vloženo pritožbo, se šteje, da je zahteva zavrnjena, posameznik pa na podlagi molka upravljavca vložijo pritožbo Informacijskemu pooblaščenecu. V takšnem primeru Informacijski pooblaščenec uvede prekrškovni postopek zoper upravljavca z osebnimi podatki, saj je storil prekršek po 13. točki 91. člena ZVOP-1 (po Pirc Musar, 2010).

Kot lahko opazimo z drugega grafa, po statistiki število prejetih pritožb vsako leto narašča. Kot prvo lahko iz tega sklepamo, da je bil Informacijski pooblaščenec kot neodvisen in samostojen organ nujen organ za varstvo osebnih podatkov, saj smo s tem pridobili institucijo, na katero se posamezniki lahko obrnejo in vložijo svojo pritožbo o kršitvi varstva osebnih podatkov. Kot drugo pa lahko zaključimo, da Informacijski pooblaščenec v okviru svojega delovanja in pristojnosti posredno zelo dobro opravlja tudi funkcijo seznanitve in informiranja posameznikov v zvezi s pravico do varstva osebnih podatkov. Posamezniki se namreč vedno bolj zavedajo svojih pravic glede varstva osebnih podatkov in posledično se zaradi tega tudi večkrat odločijo za varovanje svoje pravice v pravnih postopkih z vložitvijo pritožbe.

2.5.1.3 Primer neustreznega zavarovanja občutljivih osebnih podatkov

Leta 2008 je Informacijski pooblaščenec obravnaval primer Onkološkega inštituta, ko so bile medicinske dokumentacije umrlih bolnikov postavljene po hodnikih v več kot 100 odprtih kartonskih škatlah. V tem času so se namreč izvajala gradbena dela, tako da je bil v času gradbenih del hodnik odklenjen. Poleg tega je bilo več zdravstvenih kartotek bolnikov, ki se še zdravijo na Onkološkem inštitutu, v dveh odprtih omarah na prosto dostopnem hodniku, tako so imeli naključni mimoidoči možnost vpogleda v kartoteke pacientov in možnost zlorabiti zdravstvene podatke bolnikov. Ker zdravstveni podatki spadajo med občutljive osebne podatke, je inštitut dolžan te podatke še posebej skrbno varovati in preprečevati nepooblaščen dostop, uporabo, obdelavo in posredovanje podatkov, zato bi omare morale biti ves čas zaklenjene. Tudi hodnik ni najprimernejši kraj za shranjevanje medicinske dokumentacije, saj se obiskovalci in bolniki tam prosto gibljejo brez navzočnosti zaposlenih. Tudi če bi bil hodnik zaklenjen in bi bile zdravstvene kartoteke v odprtih škatlah na hodniku, bi dostop do njih še vedno imeli gradbeni delavci in mimoidoči obiskovalci, ki pa ne sodijo med pooblaščen osebe za dostop do teh podatkov. Onkološki inštitut je bil sankcioniran zaradi ugotovljenih nepravilnosti glede zavarovanja občutljivih osebnih podatkov (po Pirc Musar, 2009).

2.5.2 VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

Republika Slovenija je leta 1995 dobila prvega varuha človekovih pravic na podlagi Zakona o varuhu človekovih pravic (Ur. l. RS, št. 71/1993 (15/1994 popr.), 56/2002-ZJU, v nadaljevanju ZVarCP), ki ureja njegov položaj, način dela in natančneje opredeljuje področje njegovega varstva. Varuh je pri svojem delu samostojen in neodvisen, njegov vpliv je povezan tudi z javnostjo, saj nima pravice oblastnega odločanja. Vir za pridobivanje informacij o kršitvah je varuhu večkrat sama civilna družba, mediji, pobudniki, saj z njimi oblikuje svoje argumente.

Področja za katera je pooblaščen varuh, zajemajo ustavne pravice, omejitve osebne svobode, socialno varnost, delovno pravne zadeve, upravne zadeve, sodne postopke, okolje in prostor, gospodarske javne zadeve, stanovanjske zadeve, varstvo osebnih podatkov, varstvo otrokovih pravic, diskriminacijo in ostalo. Varuh človekovih pravic Republike Slovenije je do ustanovitve Informacijskega pooblaščenca imel več pristojnosti v okviru varstva osebnih podatkov, kot jih ima sedaj. Po ZVOP-1 varuh človekovih pravic opravlja naloge v razmerju do državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil na podlagi ZVarCP. Za posebno področje varstva osebnih podatkov je zadolžen eden od njegovih namestnikov. Varuh o svojih ugotovitvah in stanju poroča Državnemu zboru Republike Slovenije v letnem poročilu (po Varuh RS, 2011).

Po poročilu iz leta 2009 varuh človekovih pravic navaja, da je prejel 39 pobud, ki so v večini zadevale zlorabo osebnih podatkov, kraje identitete na svetovnem spletišču ter druge sodobne načine komunikacij. Pobudnikom je varuh v veliko obravnavanih primerih posredoval pojasnila o njihovih pravicah in nadaljnjih napotitvah, večino pobudnikov pa je napotil na Informacijskega pooblaščenca, od katerih kasneje ni dobil pritožb (po Varuh RS, 2010).

2.6 ODPRTOST JAVNE UPRAVE

V Republiki Sloveniji je velike spremembe prineslo načelo odprtosti delovanja javne uprave kot eden izmed najpomembnejših temeljev modernizacije javne uprave. Gre za širši pojem in odsev družbene težnje, zaradi katere naj bi bilo delovanje javne uprave v največji meri javno in povezano z državljani. Informiranost uporabnikov je namreč zelo pomembna, saj je temelj, ki vodi v druge ravni odprtosti javne uprave, saj le-ti lahko aktivno sodelujejo pri njenem delovanju, ko imajo na razpolago vse informacije, ki jih potrebujejo. Namen ZDIJZ je zagotoviti javnost in odprtost delovanja organov ter omogočiti uresničevanje pravic fizičnih in pravnih oseb, da pridobijo informacije javnega značaja. Zakonodajo s področja dostopa do informacije javnega značaja je sprejelo že več kot 90 držav po svetu, vendar je to premalo za uresničevanje pravice dostopa do informacij javnega značaja v praksi. Odvisna je od vsebine drugih sprejetih zakonov, od dolžine tradicije odprtosti javne uprave v določeni državi in od njene pravne kulture.

V slovenskem pravnem redu ne obstaja zakon, ki bi celovito določal področje odprtega delovanja javne uprave, vendar pa obstajajo posamezne določbe, ki se nanašajo na načelo odprtosti, urejene v nekaterih drugih zakonih, na primer v Zakonu o javnih uslužbencih (Ur. l. RS, št. 56/2002, 110/2002-ZDT-B, 2/2004-ZDSS-1 (10/2004 popr.), 23/2005, 35/2005-UPB1, 62/2005 Odl. US: U-I-294/04-15, 113/2005, 21/2006 Odl. US: U-I-343/04-11, 23/2006 Skl. US: U-I-341/05-10, 32/2006-UPB2, 62/2006 Skl. US: U-I-227/06-17, 131/2006 Odl. US: U-I-227/06-27, 11/2007 Skl. US: U-I-214/05-14, 33/2007, 63/2007-UPB3, 65/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 74/2009 Odl. US: U-I-136/07-13, v nadaljevanju ZJU), Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju (Ur. l. RS, št. 56/2002, 72/2003, 115/2003-UPB1, 126/2003, 20/2004-UPB2, 70/2004, 24/2005-UPB3, 53/2005, 70/2005-UPB4, 14/2006, 27/2006 Skl. US: U-I-60/06-12, 32/2006-UPB5, 68/2006, 110/2006-UPB6, 1/2007 Odl. US: U-I-60/06-200, U-I-214/06-22, U-I-228/06-16, 57/2007, 95/2007-UPB7, 110/2007 Skl. US: U-I-275/07-5, 17/2008, 58/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 80/2008, 120/2008 Odl. US: U-I-159/08-18, 20/2009-ZZZPF, 48/2009, 91/2009, 98/2009-ZIUZGK, 107/2009 Odl. US: U-I-10/08-19, 108/2009-UPB13, 8/2010 Odl. US: U-I-244/08-14, 13/2010, 16/2010 Odl. US: U-I-256/08-27, 50/2010 Odl. US: U-I-266/08-12, 59/2010, 85/2010, 107/2010, 35/2011, v nadaljevanju ZSPJS), Zakonu o tajnih podatkih (Ur. l. RS, št. 87/2001, 48/2003 Skl. US: U-I-79/03-7, 101/2003, 135/2003-UPB1, 28/2006, 50/2006-UPB2, 9/2010, 60/2011, v nadaljevanju ZTP), Zakonu o državni upravi (Ur. l. RS, št. 52/2002, 56/2003, 83/2003-UPB1, 45/2004-ZdZPKG, 61/2004, 97/2004-UPB2, 123/2004, 24/2005-UPB3, 93/2005, 113/2005-UPB4, 126/2007-ZUP-E, 48/2009, v nadaljevanju ZDU-1), Zakonu o javnih agencijah (Ur. l. RS, št. 52/2002, 51/2004-EZ-A, 33/2011-ZEKom-C, v nadaljevanju ZJA) itd. Določbe teh zakonov ne urejajo pravice fizičnih oziroma pravnih oseb do zahtevka za izpolnitev obveznosti od pristojnega organa, ki se nanaša na načelo odprtega delovanja, saj noben od teh zakonov ne določa kršitve za neizpolnjevanje obveznosti. Edini zakon, ki ureja pravno varstvo na področju odprtega delovanja javne uprave, je ZDIJZ (po Pirc Musar, 2011, str. 230–237).

3 RAVNANJE Z OSEBNIMI PODATKI BOLNIKOV

3.1 EVROPSKE SMERNICE ZA ZDRAVSTVENE USLUŽBENCE

Evropski standardi o zaupnosti in zasebnosti v zdravstvu so se razvili v okviru projekta EuroSOCAP (2003–2006), ki ga je financirala Evropska komisija. Ti standardi sestavljajo priporočila, ki so temelj pravnih in etičnih načel in veljajo za vse zdravstvene uslužbence in zdravstvene ustanove. Usmerjeni so predvsem na potrebe bolnikov, ki so občutljivejši in jim morajo zdravstveni uslužbenci posvečati nekoliko več pozornosti.

3.1.1 SPLOŠNO GLEDE ZAŠČITE, RABE IN RAZKRIVANJA OSEBNIH PODATKOV BOLNIKA

Vsak zdravstveni uslužbenec se mora držati treh glavnih načel o zaupnosti v zdravstvu:

- Vsak bolnik ima kot posameznik pravico do zasebnosti in pravico, da mu zdravstveni uslužbenci zaupajo njegove zdravstvene podatke.
- Vsak bolnik ima pravico, da podeli, odreče ali odvzame dovoljenje glede razkritja svojih zdravstvenih podatkov.
- Če se bolnik ne strinja z odkritjem svojih zdravstvenih podatkov, se mora spoštovati nujnost, sorazmernost in tveganje, ki pri tem nastane.

Zdravstveni uslužbenci morajo ranljivim ljudem pomagati in jim razložiti zadeve, ki se nanašajo na zaupnost, poleg tega se mora njihova ranljivost zapisati, ampak le, če je upravičena in če ima izrecno dovoljenje bolnika oziroma njegovega pravnega zastopnika. S pravnim zastopnikom se zdravstveni uslužbenec pogovori takrat, ko je interes bolnika, da se podatki razkrijejo, vendar sam ni sposoben odločanja. Če le-ta ne da dovoljenja, pa se mora zadevo rešiti po najboljšem praktičnem primeru Republike Slovenije za reševanje spora.

Vsak bolnik ima pravico do dostopa do svojih osebnih zdravstvenih podatkov, zato morajo zdravstveni uslužbenci ravnati po zakonu in spoštovati njegovo željo. Izredne razmere včasih lahko povzročijo, da se morajo razkriti zdravstveni podatki o bolniku, ampak le v takšnem obsegu, da pride do odpravitve teh razmer (po McClelland, 2011).

3.1.2 OSEBNI ZDRAVSTVENI PODATKI BOLNIKA

Bolniki oz. njihovi pravni zastopniki morajo biti seznanjeni o osebnih podatkih, ki se zbirajo, vedeti morajo, kakšen je namen takšnega zbiranja, kakšni so ukrepi v okviru zagotavljanja varnosti teh podatkov, na kakšen način se ti podatki posredujejo, kakšno je morebitno razkritje, kakšne pravice imajo bolniki, če bi morali nujno spremeniti osebne zdravstvene podatke in vse ostalo, kar zadeva DirVOP, nacionalne predpise ter načela glede razkrivanja osebnih podatkov. Obveščeni morajo biti tudi o nujno potrebnem posredovanju osebnih

zdravstvenih podatkov za njihove zdravstvene potrebe. Z bolnikom se je treba pogovoriti tudi glede prednosti, ki jih prinaša posredovanje osebnih podatkov z neuradnim skrbnikom, pogovoriti se je treba, če bi se moralo v postopek zdravljenja vključiti organe ali institucije, ki zagotavljajo različne zdravstvene storitve. Ob zavrnitvi sodelovanja z organi ali institucijami je treba to odločitev spoštovati, razen če gre za drugačne interese. Prav tako morajo zdravstveni uslužbenci od bolnika pridobiti privolitev, če sami organi in institucije zahtevajo osebne podatke bolnika (po IP-RS, 2011b).

3.1.3 ZAŠČITA, RABA IN RAZKRIVANJE OSEBNIH ZDRAVSTVENIH PODATKOV BOLNIKA V ZDRAVSTVENE NAMENE, KI NISO NUJNO POTREBNI

Da bi se lahko zdravstveni osebni podatki bolnika obdelovali v druge namene, potem je potrebno pridobiti dovoljenje samega bolnika ali njegovega pravnega zastopnika. Ob privolitvi mora biti zagotovljeno, da se bo za upravičene zdravstvene namene razkrilo minimalno število osebnih zdravstvenih podatkov bolnika. V bolnišnicah mora biti s pravilniki in protokoli poskrbljeno tudi za varovanje bolnikove identitete.

Osebni zdravstveni podatki bolnika morajo biti v obliki, po kateri se lahko zagotovi identifikacijo bolnika. Z anonimiziranjem se lahko doseže, da se bolnika ne more več prepoznati po teh podatkih, vendar mora zdravstveni uslužbenec o namenih sporočiti bolniku ali njegovemu pravnemu zastopniku, ki pa lahko anonimiziranje tudi zavrne. Po anonimizaciji pa morajo zdravstveni uslužbenci sporočiti namen obdelave teh osebnih podatkov (po IP-RS, 2011b).

3.1.4 OBVEZNOSTI IN UPRAVIČENJA BOLNIKA V OKVIRU RAZKRIVANJA OSEBNIH ZDRAVSTVENIH PODATKOV, KI SE NE NAVEZUJEJO NA NJIHOVE ZDRAVSTVENE POTREBE

V nekaterih primerih je potrebno osebne zdravstvene podatke bolnika razkriti v okviru pravne obveznosti, zato se je v tej zadevi treba nujno pogovoriti z bolnikom ali njegovim pravnim zastopnikom. To pa ni smiselno, če bi ta pogovor razkril namen razkritja teh podatkov. Zdravstveni uslužbenci morajo zagotoviti, da je razkritje določenega primera definitivno pravno nujno in da je vsak razlog, ki je podan za razkritje podatkov, podan organu, ki je sprožil razkrivanje.

V nekaterih primerih lahko pride do situacije, ko je potrebno pretehtati prednosti dveh strani, in sicer pride do te ocene, kadar je razkritje osebnih podatkov nujno potrebno za varovanje prevladujočih pravic drugih oseb. Oceniti je treba, če je razkritje teh podatkov pomembnejše od zaupljivosti samega bolnika, pri tem pa je potrebno zagotoviti oz. pretehtati:

- če bo in koliko bo ogrožen interes, če se podatki ne razkrijejo;
- kolikšna je verjetnost, da bo nastala škoda, in kolikšna bo ta;
- neposredna nevarnost povzročitve škode drugim osebam je lahko opravičilo za razkritje, če zaščita drugih oseb zahteva takojšnje ukrepanje, ni pa upravičeno razkriti

podatkov, če ne obstaja več kot samo verjetnost, da bi lahko pacient v prihodnosti ogrožal druge;

- če obstaja primeren organ za razkritje podatkov;
- kadar ni druge možnosti, se morajo podatki razkriti, da ne nastane škoda;
- kolikšna je verjetnost, da škoda ne nastane, če se osebni podatki razkrijejo, s tem da morajo zdravstveni uslužbenci zagotoviti, da sta javni interes in interes oseb zaščiten.

Če je bolnik nezmožen, da bi sam odločal, se njegovi podatki lahko tudi razkrijejo, da se zaščitijo njegovi interesi, vendar je potrebno o takem razkritju dobro premisliti o interesih, ki jih ima bolnik, in o interesih, ki so v nevarnosti, če do razkritja ne bi prišlo.

V zdravstvu v nekaterih primerih pride v poštev presoja o bolniku, saj se zdravstveni uslužbenci o bolniku pomenijo s svojimi kolegi ali s strokovno pomočjo, vendar pa pri tem ne razkrijejo njegove identitete. V veliki večini pride do razkritja identitete, zato je nujna dobra povezanost z bolniki in opora tistim, pri katerih bo prišlo do kršenja. To naj bi potekalo na naslednji način:

- Bolnik ali njegov pravni zastopnik morata videti obrazložitev, zakaj so se osebni podatki posredovali.
- S strani zdravstvenega uslužbenca se pričakuje, da bolnika spodbuja, da o morebitnih kršitvah obvesti organ, ki je za to pristojen. Če je bilo razkritje dovoljeno, potem bo zdravstveni uslužbenec za razkritje, ki je bilo storjeno, terjal potrditev pristojnega organa, če pa se bolnik ne odzove na morebitne kršitve, potem sam zdravstveni uslužbenec razkrije samo najpomembnejše osebne podatke organu, ki je za to pristojen, in o tem obvesti bolnika oziroma pravnega zastopnika.
- Zdravstveni uslužbenci, ki te osebne podatke razkrijejo, pa morajo včasih po zahtevi pristojnega organa utemeljiti tvojo odločitev, poleg tega pa morajo beležiti vse pogovore in sestanke, ki pozitivno govorijo o njegovi odločitvi (po McClelland, 2011).

3.1.5 VAROVANJE

Varovanje osebnih zdravstvenih podatkov bolnika (npr. zdravstvenih kartotek) je pomemben vidik, ki ga morajo zdravstveni uslužbenci v okviru svoje dolžnosti spoštovati. Poskrbeti morajo, da v organizaciji veljajo pravilniki in protokoli, ki zagotavljajo bolnikovo varnost. Kakovost in celovitost njegovih podatkov mora biti strogo varovana, kar morajo zdravstveni uslužbenci še posebej spoštovati pri pogovorih z bolniki, s skrbniki, kolegi, zlasti pa pri elektronski pošti, telefonu ali faksu (po Orpha, 2011).

3.2 PRAVICA DO OBRAVNAVE KRŠITEV BOLNIKOVIH PRAVIC

Tudi ZPacP navaja in opredeljuje 14 pravic bolnika, ki jih ima kot uporabnik zdravstvenih storitev:

- »pravica do dostopa do zdravstvene oskrbe in zagotavljanja preventivnih storitev,
- pravica do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni oskrbi,
- pravica do proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev,
- pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe,
- pravica do spoštovanja pacientovega časa,
- pravica do obveščeniosti in sodelovanja,
- pravica do samostojnega odločanja o zdravljenju,
- pravica do upoštevanja vnaprej izražene volje,
- pravica do preprečevanja in lajšanja trpljenja,
- pravica do drugega mnenja,
- pravica do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo,
- pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov,
- pravica do obravnave kršitev pacientovih pravic,
- pravica do brezplačne pomoči pri uresničevanju pacientovih pravic« (ZPacP, 5. člen).

Pozornost bom usmerila v pravico do obravnave kršitev bolnikovih pravic, ki jo ZPacP ureja v dveh postopkih na podlagi bolnikove pisne ali ustne zahteve. Prvi postopek obravnava kršitve bolnikovih pravic pri pristojni osebi izvajalca zdravstvenih storitev, drugi postopek pa obravnava kršitev bolnikovih pravic v postopku pred Komisijo Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic (ZPacP, 47. člen).

Pri zdravstveni oskrbi se v neposrednem stiku pojavljata bolnik in zdravstveni uslužbenec. Med njima včasih lahko pride do nesporazumov oziroma nejasnosti, saj je lahko bolnik nezadovoljen z opravljanjem zdravstvenih storitev ali z odnosom zdravstvenega uslužbenca. V tem primeru se poskuša to nejasnost ali nezadovoljstvo odpraviti v istem trenutku, če pa kasneje bolnik z novimi ukrepi še vedno ni zadovoljen, ga zdravstveni uslužbenec seznaniti s pravico in postopkom vložitve zahteve za prvo obravnavo kršitve bolnikovih pravic (po Grafenauer, 2010, str. 10–11).

3.2.1 PRVA OBRAVNAVA KRŠITVE BOLNIKOVIH PRAVIC

Vsak zdravstveni izvajalec mora imeti določeno pristojno osebo za sprejemanje in obravnavo zahteve za prvo obravnavo kršitve bolnikovih pravic. Če ta oseba ni določena, je pristojna oseba direktor. V Bolnišnici Golnik – KOPA odločitve sprejema Komisija za pritožbe bolnikov. ZPacP določa roke za vložitve zahteve, in sicer rok za neustrezen odnos zdravstvenih uslužbencev je 15 dni od domnevne kršitve, rok zaradi domnevnega neprimerne ravnanja je največ 30 dni po končani zdravstveni oskrbi in rok, če bolnik kasneje izve za kršitev, je 3 mesece po poteku vseh rokov. Zahteva se vloži pisno pri izvajalcu zdravstvenih storitev ali

ustno na zapisnik pri pristojni osebi. V primeru žaljive ali prepozne zahteve pristojna oseba zahteve ne obravnava. Ob nepopolni zahtevi se bolnika opozori, da jo dopolni določenem v roku – če tega bolnik ne stori, pristojna oseba zahtevo umakne. Pristojna oseba za sprejem in obravnavo prve zahteve kasneje lahko zahtevi v celoti ugodi, lahko bolnika napoti k drugemu pristojnemu organu, če se zadeva ne nanaša na uresničevanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja, lahko postopek ustavi ali pa bolnika pisno povabi na ustno obravnavo (ZPacP, 57.–61. člen).

3.2.2 DRUGA OBRAVNAVA KRŠITVE BOLNIKOVIH PRAVIC

Komisija Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic je pristojna za odločanje o drugi zahtevi:

- če ni dosežen dogovor v postopku obravnave prve zahteve,
- če se dogovor, ki je bil sklenjen v postopku obravnave prve zahteve, ne spoštuje,
- če obravnava ni bila izvedena s strani izvajalca zdravstvenih storitev kljub pravilno in pravočasno vloženi prvi zahtevi.

Drugo zahtevo vložijo bolnik pisno ali ustno na zapisnik na Komisijo Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic, in sicer najkasneje v 15 dneh po vročitvi zapisnika iz postopka za obravnavo prve zahteve oziroma v 15 dneh po izteku roka za uresničitev dogovora. Če pa prva obravnava ni bila izvedena s strani izvajalca zdravstvenih storitev, pa lahko bolnik vložijo drugo zahtevo najkasneje v 30 dneh od vložitve prve popolne zahteve.

Postopek druge obravnave poteka v naslednjih dveh fazah:

- predhodni preizkus druge zahteve in pripravljalni narok;
- namen in potek pripravljalnega naroka:
  1. takojšnja sklenitev poravnave, ki se zapiše v zapisnik,
  2. soglasje, na podlagi katerega se sproži postopek mediacije,
  3. ustavitev postopka druge zahteve in poučitev bolnika o možnem uveljavljanju odškodninskega zahtevka pred sodiščem,
  4. nadaljevanje postopka v senatni obravnavi, če le-ta ni sklenjena oziroma če ni sklenjeno soglasje o postopku mediacije oziroma če bolnik ne zahteva odškodnine.

V okviru obravnave druge zahteve pred Komisijo v senatni obravnavi se najprej oblikuje senat, ki ga sestavljajo 3 člani. V 8 dneh od izdaje sklepa za nadaljevanje postopka v senatni obravnavi sledi sklic obravnave, za tem sledi sprejem sklepa o internem strokovnem nadzoru pri izvajalcu zdravstvenih storitev, če senat oceni, da je to nujno za sprejem odločitve. Na koncu sledi sprejem odločitve o drugi zahtevi, o kateri senat odloči v 8 dneh po obravnavi. Odločitev je dokončna. Tako lahko senat zahtevo zavrne, lahko ji delno ali v celoti ugodi, lahko pa s sklepom predloži predloge. Zoper odločbe in sklepe se lahko uveljavlja sodno varstvo v upravnem sporu (po Grafenauer, 2010, str. 14–16).

Državno poročilo o stanju na področju varstva pacientovih pravic za leto 2010 navaja, da je Komisija Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic obravnavala 10 zahtev za drugo obravnavo kršitev bolnikovih pravic, od katerih je bila ena zahteva vložena tožba na Upravno sodišče. Večje število obravnav za drugo obravnavo je bilo rešeno s poravnavo, nekaj je bilo zavrženih, za eno pa je bil izvajalcu zdravstvenih storitev izrečen opomin. Ministrstvo za zdravje navaja, da je v letu 2010 prejelo več pritožb, da je delovanje Komisije prepočasno. Navaja tudi, da je potrebno, da se bolnikom predlaga tudi postopek mediacije kot eno izmed rešitev, saj le-ta od imenovanja Komisije še ni bil uporabljen (po MZ, 2011).

3.3 ZDRAVSTVENI PODATKI IN KARTOTEKE

Vsi zdravstveni podatki bolnika se štejejo za občutljive osebne podatke in nikoli ne morejo biti informacije javnega značaja. Uporaba le-teh je mogoča, če:

1. posameznik poda pisno osebno dovoljenje;
2. je obdelava osebnih podatkov nujna zaradi izpolnjevanja obveznosti in nekaterih pravic upravljavca osebnih podatkov na področju zaposlovanja v skladu z zakonom, ki ureja ustrezna jamstva pravic posameznika;
3. se varuje življenje ali telo posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, ali na katero drugo osebo, na katero se podatki nanašajo, vendar ni (poslovno ali fizično) sposobna podati privolitve v skladu s 1. točko;
4. jih v skladu z zakonom obdelujejo ustanove združenja, društva, verske skupnosti, sindikati ali druge nepridobitne organizacije s političnim, filozofskim, verskim ali sindikalnim ciljem, ampak le pod pogojem, če se ta obdelava navezuje na njihove člane ali posameznike, ki so v zvezi s tem obdelovanjem z njimi v stalnem stiku, in če se ti podatki ne posredujejo katerim koli drugim osebam javnega ali zasebnega sektorja brez pisne privolitve posameznika, ki ga ti osebni podatki zadevajo;
5. posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, brez kakršnega koli namena te podatke javno objavi, da omeji namen njihove uporabe;
6. jih zakonito obdelujejo zdravstveni uslužbenci za namene zdravstvenega varstva bolnikov ali opravljanja zdravstvenih služb;
7. je to nujno zaradi uveljavljanja ali nasprotovanja pravnemu zahtevku;
8. drug zakon določa drugače zaradi izvrševanja javnega interesa (13. člen, ZVOP-1).

Informacijski pooblaščenec pri svojem delu opaža, da se velikokrat izkaže, da zdravstvene ustanove, ki bi morale najbolj spoštovati in skrbeti za posameznikove osebne podatke, tega ne storijo. Državni nadzorniki v zdravstvenih ustanovah večkrat naletijo na zdravstvene kartoteke, ki se nahajajo na hodnikih v odklenjenih ali celo odprtih omarah, v katere lahko vpogleda vsak mimoidoči obiskovalec. V tem primeru Informacijski pooblaščenec poziva vsakogar, ki ima kakršen koli opredek z zdravstvenimi osebnimi podatki, da le-te takoj ustrezno zavarujejo.

Pooblaščenec opozarja tudi, da je vsak posameznik upravičen do vpogleda v svoj zdravstveni karton in da je zdravnik dolžan, da posamezniku to omogoči, razen če meni, da bi bilo to

škodljivo za bolnikovo zdravstveno stanje. Poleg tega je opazil tudi, da se v večini posamezniki ne zavedajo, kako je pomembno, da se osebni zdravstveni podatki zavarujejo (po IP-RS, 2011d).

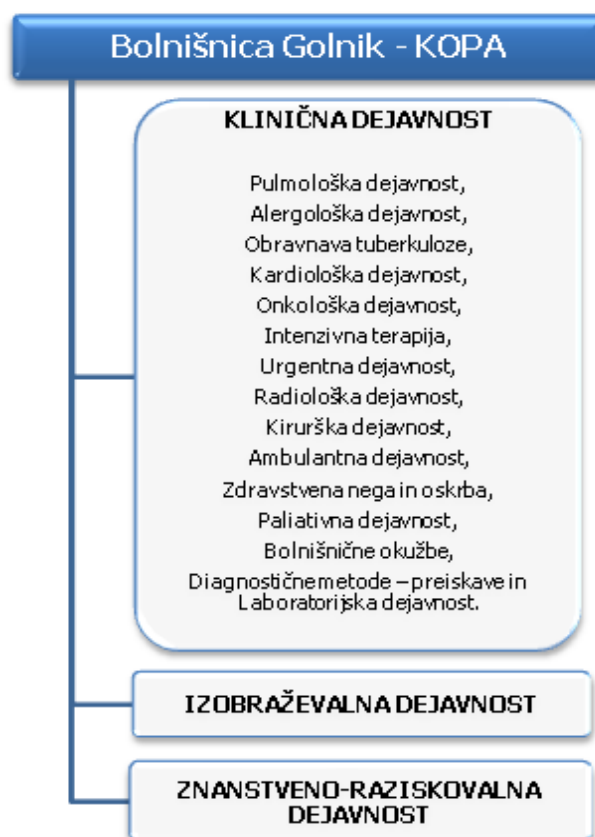
4 BOLNIŠNICA GOLNIK – KOPA

4.1 SPLOŠNO O BOLNIŠNICI

Bolnišnica Golnik – Klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo je univerzitetna ustanova, ki se ukvarja s preprečevanjem, proučevanjem in zdravljenjem bolezni pljuč in dihal, znana pa je tudi po oskrbi bolnikov z alergijskimi in internističnimi boleznimi. Je pravna oseba s statusom samostojnega javnega zdravstvenega zavoda od leta 1998, ko so jo izločili iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana (po Zupančič Slavec, 2008, str. 49–50).

Dejavnost Bolnišnice Golnik – KOPA je usmerjena v strokovno odličnost na področju ambulantne in bolnišnične oskrbe bolnikov z zdravstveno nego, terapijo, diagnostiko in rehabilitacijo na sekundarni in terciarni ravni. Ukvarjajo se tudi z razvojem pulmološke in alergološke stroke v Sloveniji, odlični pa so tudi v izvajanju sodobne in kakovostne zdravstvene vzgoje. Poleg klinične dejavnosti so usmerjeni tudi v pedagoško in znanstveno-raziskovalno dejavnost (po Klinika Golnik, 2011).

Graf 3: Dejavnost Bolnišnice Golnik – KOPA

Vir: Klinika Golnik (2011)

4.2 SPLOŠNI PREDPISI, KI ZAVEZUJEJO BOLNIŠNICO GOLNIK – KOPA

Bolnišnica Golnik – KOPA pri svojem delovanju, poleg ZVOP-1, temelji tudi na naslednjih pravnih podlagah:

- Zakon o zavodih (Ur. l. RS, št. 12/1991, 45I/1994 Odl. US: U-I-104/92, 8/1996, 18/1998 Odl. US: U-I-34/98, 36/2000-ZPDZC, 127/2006- ZJZP, v nadaljevanju ZZ) ureja statusno vprašanje Bolnišnice Golnik – KOPA, saj gre za javni zavod, ki opravlja javno službo in je namenjena izvrševanju neprofitne dejavnosti.
- ZSPJS določa sistem in pravila v zvezi s plačami v Bolnišnici Golnik – KOPA, saj se zaposleni v bolnišnici štejejo za funkcionarje in javne uslužbence, ki so zaposleni v javnem sektorju.
- Zakon o računovodstvu (Ur. l. RS, št. 23/1999, 30/2002-ZJF-C, v nadaljevanju ZR) določa, kako se pripravi letno poročilo za proračun Bolnišnice Golnik – KOPA.
- Zakon o javnih naročilih (Ur. l. RS, št. 39/2000 (102/2000 popr.), 2/2004-ZPNNVSM, 2/2004, 36/2004-UPB1, 128/2006-ZJN-2, v nadaljevanju ZJN-2) ureja nujne ukrepe Bolnišnice Golnik – KOPA v okviru oddaje javnih naročil za razne storitve, določa pa tudi, kako se vodi statistika glede oddaje javnih naročil.
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur. l. RS, št. 9/1992 (26/1992 popr.), 45I/1994 Odl. US: U-I-104/92, 37/1995, 8/1996, 59/1999 Odl. US: U-I-77/98, 90/1999, 98/1999-ZZdrS, 31/2000, 36/2000-ZPDZC, 45/2001, 131/2003 Odl. US: U-I-60/03-20, 135/2003 Odl. US: U-I-137/01-23, 2/2004, 36/2004-UPB1, 80/2004, 23/2005-UPB2, 15/2008-ZPacP, 23/2008, 58/2008-ZZdrS-E, 77/2008-ZDZdr, v nadaljevanju ZZDej) zajema ukrepe zdravstvenih uslužbencev v bolnišnici, ki v okviru svojega dela uporabljajo medicinsko tehnologijo, in se nanaša na varovanje in zdravljenje bolnikov.
- Zakon o zdravniški službi (Ur. l. RS, št. 98/1999, 67/2002, 15/2003, 45/2003-UPB1, 63/2003 Odl. US: U-I-291-00-15, 2/2004, 36/2004-UPB2, 62/2004 Odl. US: U-I-321/02-12, 47/2006, 72/2006-UPB3, 15/2008-ZPacP, 58/2008, 49/2010 Odl. US: U-I-270/08-10, 107/2010-ZPPKZ, v nadaljevanju ZZdrS) določa, kako mora zdravnik kot glavni nosilec voditi dokumentacijo o zdravstvenem stanju bolnika in ostale evidence. Določa pa tudi, kako mora zdravnik varovati bolnikove osebne podatke kot poklicno skrivnost.
- ZZVZZ določa sistem in pravice zdravstvenega varstva in zavarovanja, odgovorne osebe in njihovo delovanje, odnose, ki se nanašajo na zdravstveno zavarovanje in zdravstvene zavode. Obvezno zdravstveno zavarovanje temelji na načelih socialne pravičnosti in solidarnosti med zdravimi in bolnimi, starimi in mladimi, bogatimi in

revnimi. Določa tudi, da morajo zdravstveni uslužbenci v zdravstvenih zavodih in zasebnih zdravstvenih ustanovah voditi zdravstveno dokumentacijo po ZVOP-1.

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Ur. l. RS, št. 65/2000, v nadaljevanju ZZPPZ) ureja zbirke podatkov in s tem njihovo zbiranje, obdelovanje in posredovanje, ki jih na podlagi zakona na različne načine uporablja Bolnišnica Golnik – KOPA.

4.3 INTERNI AKTI

Statut Bolnišnice Golnik – KOPA (Ur. l. RS, št. 12/91, 45/94 – odl. US, 8/96, 31/00 – ZP-L, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP) od 33. do 39. člena zajema posebno poglavje o tajnosti podatkov, kjer je opredeljeno, katere podatke so delavci Bolnišnice Golnik – KOPA dolžni varovati, kako jih morajo varovati in morebitne kršitve.

Na podlagi Zakona o varstvu osebnih podatkov in 24. člena Statuta je direktor Bolnišnice Golnik – KOPA sprejel Pravilnik o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v Bolnišnici Golnik – KOPA (Ur. l. RS št. 8/90 in 19/91). S tem pravilnikom se določajo postopki in ukrepi za varovanje ter zavarovanje zbirk podatkov, ki vsebujejo osebne podatke, in sicer z namenom, da se prepreči nepooblaščen dostop, uporaba, obdelava in posredovanje podatkov (Pravilnik o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v KOPA Golnik, 1. člen).

Upravljavca osebnih podatkov vodi naslednje zbirke osebnih podatkov: medicinski podatki, kadrovska evidenca, evidenca o plačah, stanovanjska evidenca, evidenca o izobraževanju in izpopolnjevanju in evidenca o poškodbah na delu.

Vsi zdravstveni uslužbenci morajo podatke o boleznih in zdravstvenem stanju bolnikov in njihovih ostalih osebnih in družinskih zadevah varovati za poklicno skrivnost in nimajo pravice, da jo posredujejo naprej.

Prostori, kjer se nahajajo nosilci, strojna in programska oprema, v katerih so shranjene listine z osebnimi podatki, morajo biti varovani z organizacijskimi, fizičnimi ali tehničnimi ukrepi in morajo preprečiti dostop nepooblaščenim osebam do teh podatkov. Preko programske opreme se ta dostop varuje z uporabniškim imenom in geslom. Osebne podatke se lahko prenaša z informacijskimi, telekomunikacijskimi in ostalimi sredstvi, ampak le ob izvajanju zakonitih postopkov. Varovanje osebnih podatkov veže pooblaščenega delavca, da je odgovoren za neposredno izvajanje postopkov in ukrepov za zavarovanje osebnih podatkov, ter da je dolžan neprestano spremljati in nadzirati način varovanja teh podatkov, ter opozoriti predstojnika o kakršnih koli kršitvah.

Oseba, ki je pristojna za sprejem in evidenco pošte, mora poštno pošiljko izročiti naslovljeni osebi neodprto in to zabeležiti v evidenco, če pa posameznik, na katerega je naslovljena pošiljka, ni več zaposlen v zavodu, to pošiljko odpre delavec, ki je pooblaščen za sprejem in

evidenco pošte. Če se osebni podatki posredujejo drugim osebam, se mora tudi to zapisati v ustrezni evidenci, iz katere se mora razbrati, kateri podatki so bili posredovani, komu in kdaj ter s kakšnim razlogom.

Z vsako osebo, ki opravlja funkcije v zvezi z zbiranjem, obdelovanjem, s hranjenjem osebnih podatkov, in z osebami, ki vzdržujejo, izdelujejo ali instalirajo kakršno koli opremo, se sklene pogodba. Ti posamezniki imajo vstop v prostore, kjer se nahaja oprema, samo med delovnim časom upravitelja in ob prisotnosti delavca, ki določene podatke zbira in hrani. Pravilnik dopušča tudi izjemo. O odkrivanju ali nepooblaščenem prisvajanju ali uničenju podatkov, kot tudi o nepravilni, zlonamerni ali nepooblaščen uporabi, prikrivanju, spreminjanju ali poškodovanju osebnih podatkov so namreč zaposleni dolžni takoj obvestiti pristojne delavce (Pravilnik o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v KOPA Golnik, 9.–15. člen).

V Bolnišnici Golnik – KOPA varujejo zdravstvene kartoteke v skladu z internim pravilnikom, ki, kot vsi drugi podzakonski predpisi, temelji na ZVOP-1. V arhivu, kjer se hranijo zdravstvene kartoteke bolnikov, ima dostop do teh kartotek le uslužbenec, ki je pooblaščen za njihovo urejanje in hranjenje. Ta ima svojo kodo za odpiranje vrat arhiva, tako da tudi v delovnem času uslužbenca, ki opravlja dela v arhivu, ne more nihče vstopiti v te prostore. Geslo za vstop v arhiv imajo tudi v hišni centrali, da se lahko v nujnih primerih dostopa do arhiviranih zdravstvenih kartonov. Poleg tega ta sistem, ki omogoča vstop v arhiv, beleži osebo, čas in datum samega vstopa in izstopa iz teh prostorov. Arhiv varujejo protipožarna vrata in javljalci požara. Tudi pri zdravstvenih administratorjih so zdravstvene kartoteke trenutno obravnavanih ležečih bolnikov in ambulantnih obravnav težko dostopne, saj je za dostop v prostor administracije potrebna posebna kartica za odpiranje vrat, ki pa jo imajo le za to pooblaščen osebe. V okviru informacijskega programa BIRPIS21, ki ga uporablja bolnišnica, je mogoč vpogled v vse pretekle bolnikove obravnave oziroma v celotni proces zdravljenja, vendar je program varovan z uporabo uporabniškega imena in gesla, ki ju je ob nekajminutnem mirovanju programa potrebno ponovno vnesti. Poleg tega pa vsak zdravstveni uslužbenec nima pravice do vpogleda v zdravstvene podatke katerega koli bolnika, pač pa le v tiste, za katere je pooblaščen oziroma so mu v skladu s programom dovoljeni.

4.4 ELEKTRONSKO POSLOVANJE

Zdravstveni podatki so v veliki večini dostopni v elektronski obliki, kar je strateškega pomena za celotno gospodarstvo v okviru prizadevanja za izboljšanje kakovosti in zmanjšanja stroškov za zdravstveno varstvo, vendar pa kljub temu povzroča veliko skrbi in tveganje za izgubo podatkov in same zasebnosti med bolniki (po Barrows in Clayton, 1996, str. 139).

Bolnišnica Golnik – KOPA pri beleženju bolnišničnih dejavnosti in vodenju elektronskih kartotek pacientov uporablja program BIRPIS21 (Bolnišnični integrirani računalniško podprt informacijski sistem), ki ga je razvilo podjetje Infonet Kranj, d. o. o. Gre za informacijski sistem, ki omogoča elektronsko spremljanje bolnikovega zdravljenja od prihoda v bolnišnico do odpusta domov. Dejavnosti, ki jih bolnišnica opravlja, vsebujejo tudi vse administrativne

funkcije ter visoko tehnološko zahtevne strokovne medicinske podatke. Gre za podporo celotnega procesa zdravljenja, kot so naročanje laboratorijskih preiskav iz ambulant in bolnišničnih oddelkov, takojšnji vpogled v izvide, enostavno izmenjavo dokumentacije z drugimi ustanovami in dostopnost podatkov z vsake lokacije bolnišnice. Vsi zdravstveni delavci, kot so zdravniki specialisti, specializanti, laboranti, medicinske sestre, zdravstveni tehniki in administrativno osebje, imajo za dostop do programa BIRPIS21 dodeljeno uporabniško ime in geslo. Sistem deluje z uporabo kartice zdravstvenega zavarovanja (KZZ), ki računalniško izmenjuje podatke z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in drugimi zavarovalnicami v okviru zdravstva (po Infonet, 2011).

Program izvaja veliko število funkcij, med najpomembnejše pa štejemo:

- Sprejem bolnika: v sprejemni ambulanti se bolnik registrira z veljavno kartico zdravstvenega zavarovanja.
- Arhiv bolnika: v arhivu bolnika se lahko vpogleda v pretekle že zaključene ali še nezaključene obravnave, ki so bile opravljene na kateri koli bolnišnični enoti. Podatki, ki so na vpogled, zajemajo izvide, diagnoze, slike, terapije oziroma vse pretekle bolnikove napotitve.
- Kreiranje obravnave: glede na okolje, v katerem je uporabnik prijavljen v program, sta mogoča dva tipa obravnave, in sicer bolnišnična obravnava ter ambulantna obravnava, v kateri se mora vnesti osnovne podatke (enota, izvajalec, datum obravnave), podatke o plačilu, tipu zavarovanca in osnovnem plačniku.
- Program omogoča tudi enostavno nameščanje bolnika v sobo in posteljo, saj se preprosto lahko spremlja zasedenost bolnišničnih kapacitet, gibanje bolnikov glede na sestrške enote in na oddelek, na katerem je nameščen, poleg tega pa tudi dieto bolnika in kategorijo nege.

Z bolnišničnim programom BIRPIS21 se lahko tudi tiska strokovne dokumente (anamneze, odpustnice,časne odpustnice), recepte, napotnice, naloge za prevoz, račune, izvide, naročilnice za medicinsko-tehnične pripomočke (po Sadiković, 2009, str. 12).

5 IZVAJANJE VARSTVA OSEBNIH PODATKOV V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA

5.1 POSLOVANJE Z OSEBNIMI PODATKI V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA

Z letom 2006 sta v veljavo stopili dve soglasji, in sicer Pisno soglasje bolnika za izvajanje zdravstvene oskrbe ter Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju, ki sta bolniku predloženi ob vsakokratnem prihodu na bolnišnično ali ambulantno obravnavo. Soglasji vedno predloži zdravstveni administrator v sprejemni pisarni, čigar naloga je, da bolniku razloži namen izpolnitve soglasja. Kasneje bolnik izpolnjeni in podpisani soglasji izroči medicinski sestri v sprejemni ambulanti, ki ju pregleda in vloži v bolnikovo zdravstveno kartoteko. Če je bolnik nepokreten oziroma če je bolniku delno odvzeta pravilna sposobnost, da bi lahko izpolnil soglasji, potem to stori njegov skrbnik, če gre za mladoletne osebe, pa o vsem odločajo starši oziroma skrbniki.

Pravico do varovanja svojih osebnih podatkov imajo tudi zaposleni v Bolnišnici Golnik – KOPA. Ob sklenitvi delovnega razmerja se vsakega delavca seznanjajo s tem, katere njegove osebne podatke rabi Bolnišnica Golnik – KOPA v zvezi z uresničevanjem njegovih pravic in obveznosti iz dela in v zvezi z delom. Za uporabo osebnih podatkov delavcev mora dati delavec pisno soglasje (Statut KOPA, 37. člen).

5.1.1 POSLOVANJE NA PODLAGI PISNEGA SOGLASJA BOLNIKA ZA IZVAJANJE ZDRAVSTVENE OSKRBE

Pisno soglasje bolnika za izvajanje zdravstvene oskrbe navaja, da bo bolnik sproti seznanjen o postopkih zdravljenja in da bo ob vsakem postopku, ki bo predlagan s strani določenih zdravstvenih uslužbencev, imel pravico do dodatnih pojasnil. Bolnik postopek lahko tudi zavrne.

V prvi točki soglasja bolnik označi, če se strinja/se ne strinja s temeljnimi diagnostičnimi in terapevtskimi postopki, ki so namenjeni njegovemu zdravljenju v bolnišnici. Druga točka sprašuje bolnika, če se strinja, da se podatki in vzorci, ki so pridobljeni ob njegovem zdravljenju, lahko uporabijo v analizah, ki bi lahko izboljšale zdravljenje v prihodnosti, brez razkritja identitete. V nadaljevanju Bolnišnica Golnik – KOPA bolnika prosi za dovoljenje, da pri njihovem zdravljenju sodelujejo tudi študentje medicine, zdravstvene nege in drugih zdravstvenih dejavnosti. Soglasje bolnika sprašuje tudi, če je seznanjen z Zakonom o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Ur. l. RS, št. 93/2007-UPB3, v nadaljevanju ZOUTI), da je kajenje v bolnišnici prepovedano, ter če ve, da sam odgovarja za lastnino, ki jo je prinesel s seboj. Na koncu soglasja bolnik navede datum izpolnjevanja soglasja in lastnoročni podpis, s katerim postane obrazec veljaven.

Soglasje bolnik lahko prekliče ali popravi kadar koli tako, da od zdravniškega osebja zahteva nov obrazec.

Bolnik ima pravico, da v primeru nesoglasja med bolnikom in zdravnikom glede obravnave ali nezadovoljstva pri izvajanju zdravstvene oskrbe ali nezadovoljstva z odnosom zdravstvenega uslužbenca zahteva odpravo nesporazuma. Bolnik ustno ali pisno o tem obvestiti vodjo organizacijske enote, ki mora o zadevi s pisnim obvestilom odločiti v 3 dneh. Če pa se bolnik z odločitvijo vodje organizacijske enote ne strinja, ima možnost, da se pisno pritoži Komisiji za pritožbe bolnikov.

5.1.2 POSLOVANJE NA PODLAGI PISNEGA SOGLASJA BOLNIKA ZA POSREDOVANJE INFORMACIJ O ZDRAVSTVENEM STANJU

Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju temelji na 8. členu prvega odstavka ZVOP-1, saj se medicinski podatki bolnikov lahko posredujejo le z njihovim dovoljenjem.

V prvi točki mora bolnik označiti, ali se strinja/se ne strinja, da se njegove podatke o bivanju v bolnišnici in zdravstvenem stanju posreduje osebam, ki jih sam navede kot kontaktne osebe. Ponavadi so to ožji sorodniki, svojci ali druge osebe. Bolnik mora navesti ime, priimek in telefonsko številko stacionarnega oziroma mobilnega telefona. Druga točka soglasja daje izbiro, na kakšen način se ti podatki posredujejo kontaktni osebi, ki jo je bolnik predhodno navedel (samo v njegovi prisotnosti, osebno ob obisku v bolnišnici, po telefonu ali elektronski pošti), če jo je navedel. Na koncu soglasja bolnik navede datum izpolnjevanja soglasja in lastnoročni podpis.

Soglasje bolnik lahko prekliče ali popravi kadar koli tako, da od zdravniškega osebja zahteva nov obrazec.

5.1.3 VNOS PODATKOV V BIRPIS21

Podatke, ki jih je bolnik napisal v Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju, vodja organizacijske enote kasneje vpiše v posebno rubriko v program BIRPIS21 pod bolnikovo matično številko. Kot je opazno s spodnje slike, rubrika vsebuje najprej osebne podatke bolnika, kot so: EMŠO, ime, priimek, številka zavarovanja, spol, stan, rojstni datum in kraj rojstva. V spodnjem delu pa se vpišejo tudi podrobnejši podatki o stalnem oziroma začasnem naslovu bolnika, plačnikih, izbranem zdravniku bolnika, kontaktnih osebah bolnika, skupnostih, dodatnih informacijah o bolnikih in o medicinskih podatkih bolnika.

Slika 1: Rubrika s kontaktnimi podatki v programu BIRPIS21

1. Naslov 2. Plažniki 3. Izbrani zdravnik 4. Zaposilve 5. Kontaktni osebe 6. Skupnosti 7. Dodat.inf. o pac. 8. Medic.pod. o pac.

Stalno prebivališče
Naslov:
Poštna številka: 4000 KRANJ
Kraj bivanja: KRANJ
Šifra občine: 052 KRANJ
Država: 705 SLOVENIJA
Telefon: 11211 Fax:
Mobilni telefon:
Elektronski nasl.:
 Naslov za obveščanje

Začasno prebivališče ...
Naslov:
Poštna številka:
Kraj bivanja:
Šifra občine:
Država:
 Naslov za obveščanje

Začasni naslov-ZZZS
Naslov:
Poštna številka:
Kraj bivanja:
Šifra občine:
Država:
 Naslov za obveščanje

Vir: Infonet, d. o. o. (2011)

5.2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE Z OSEBNIMI PODATKI V BOLNIŠNICI GOLNIK – KOPA

Leta 1996 je bil v celoti zasnovan projekt sistema kartice zdravstvenega zavarovanja, z letom 2000 pa je bila Republika Slovenija prva država v Evropi, ki je uvedla kartico zdravstvenega zavarovanja na celotnem ozemlju države. Kartica zdravstvenega zavarovanja (KZZ) ima značaj javne listine in se uporablja za uveljavljanje pravic iz obveznega in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji, prejme pa jo vsak posameznik, ko si prvič uredi zdravstveno zavarovanje. S KZZ se podatki posredujejo preprosto, hitro in kvalitetno. Vsi osebni podatki posameznikov, ki so zabeleženi v evidencah ZZZS in drugih zavarovalnicah, so zaščiteni pred nepooblaščenimi vdori, in sicer tako, da lahko podatke iz KZZ berejo lahko samo imetniki profesionalne kartice, t. i. pooblaščenih zdravstveni uslužbenci, ta pa omogoča On-line dostop do vseh podatkov zavarovancev v centralnih bazah in elektronsko podpisovanje. Tako se KZZ uporablja za identifikacijo zavarovane osebe, ki v kombinaciji s profesionalno kartico deluje kot ključ in omogoča varno komunikacijo v omrežju (po ZZZS, 2011).

Slika 2: Kartica zdravstvenega zavarovanja

Vir: ZZS (2011)

Slika 3: Profesionalna kartica

Vir: ZZS (2011)

V sprejemni ambulanti Bolnišnice Golnik – KOPA se bolnik najprej registrira z veljavno kartico zdravstvenega zavarovanja. Če bolnikovi podatki še niso v registru, se iz njegove KZZ preko On-line sistema neposredno prenesejo v BIRPIS21, če pa bolnik nima s seboj KZZ, se podatki vnesejo lastnoročno ali pa preko On-line sistema, ki zagotavlja branje podatkov neposredno iz datotek ZZS.

Zdravstveni administrator, ki informacijsko ureja bolnikov sprejem na bolnišnično ali ambulantno obravnavo, natisne nalepke, ki jih mora potem nalepiti na vso bolnikovo dokumentacijo.

Slika 4: Nalepka o bolnikovih podatkih

110187 ZUPIN PETRA
Roj.: 21.██.19██ Kat.zav.: DELAVEC
Naslov: ████████████████████
Plačnik: ZZS OE ████████████████████
Reg.št.: 5518 018097 KZZ: ██████████
Zaposl.: BOLNIŠNICA GOLNIK - KOPA
Tel.:

Vir: Bolnišnica Golnik – KOPA (2011)

Vsak bolnik ima svojo matično številko, po kateri se ga identificira. Nalepka poleg matične številke bolnika vsebuje: ime in priimek bolnika, datum rojstva, kategorijo zavarovanca (delavec, upokojenec, študent idr.), stalno oziroma začasno prebivališče, plačništv, registrsko številko, številko KZZ, veljavnost zavarovanja, zaposlitev in telefonsko številko.

5.3 PRIMERJAVA BOLNIŠNICE GOLNIK – KOPA Z UKC LJUBLJANA

Univerzitetni klinični center Ljubljana (v nadaljevanju UKC Ljubljana) v primerjavi z Bolnišnico Golnik – KOPA prav tako v okviru varstva osebnih podatkov bolnika ob njegovem sprejemu ponuja pisni obrazec, in sicer Izjavo o posredovanju osebnih podatkov in o zdravstvenem stanju bolnika, vendar že od leta 2002, kar je nekoliko dlje kot v Bolnišnici Golnik – KOPA. Kdo izpolni izjavo, če je bolniku odvzeta opravilna sposobnost, kako jo kasneje dopolni ali popravi, poteka v UKC Ljubljana na enak način kot v Bolnišnici Golnik – KOPA. Razlikuje pa se v tem, da morajo v Bolnišnici Golnik – KOPA, če gre za mladoletno osebo, torej do 18. leta starosti, obe soglasji izpolniti starši oziroma skrbniki, medtem ko v UKC Ljubljana prav tako izjavi izpolnijo starši oziroma skrbniki, vendar le do mladoletnikovega 15. leta starosti. Poleg tega v UKC Ljubljana uporabljajo 2 različni izjavi, eno za otroke in drugo za odrasle, v Bolnišnici Golnik – KOPA pa uporabljajo eno za vse bolnike. Tudi sama izjava se nekoliko razlikuje. Namreč Izjava o posredovanju osebnih podatkov in o zdravstvenem stanju bolnika izrecno sprašuje bolnika tudi po osebah, ki jim dovoljuje obiske, ko se zdravi v UKC Ljubljana, medtem ko Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju bolnika sprašuje še po načinu posredovanja informacij pooblaščenim osebam.

V UKC Ljubljana uporabljajo informacijski program BIS, sprejem bolnika pa poteka na približno enak način kot v Bolnišnici Golnik. Nalepka s podatki o bolniku V UKC Ljubljana ne vsebuje kategorije zavarovanca in zaposlitve, navaja pa kontaktno osebo za posredovanje zdravstvenega stanja bolnika, ki jo je sam predhodno navedel (po Šparovec, 2009, str. 46–49).

5.4 POGlavITNI PROBLEMI IN PREDLOGI IZBOLJŠAV

Problemi glede varstva osebnih podatkov se največkrat pojavljajo pri vpogledih v proces zdravljenja bolnikov. Kot sem že omenila, Bolnišnica Golnik – KOPA uporablja program BIRPIS21. Zdravstveni delavci, kot so zdravniki specialisti, specializanti, medicinske sestre, administrativno osebje in drugi, imajo za dostop do programa BIRPIS21 vsak svoje uporabniško ime in geslo. V okviru tega imajo zdravniki specialisti in specializanti v Bolnišnici Golnik – KOPA dostop do skoraj vseh enot bolnišnice, saj jih večina opravlja tako oddelčno kot ambulantno dejavnost. Ostali – medicinske sestre, zdravstveni tehniki, zdravstveni administratorji in laboranti – pa imajo dostop bolj omejen.

V informacijski sistem posameznega primera bolnika velikokrat vpogleda več članov zdravstvenega tima hkrati, saj ga obravnava ekipa ljudi, sestavljena iz različnih strokovnih profilov, pri tem pa je v informacijski sistem BIRPIS21 prijavljen samo eden od članov tima.

Sistem za sledenje podatkov bo prikazal stanje, kot da je podatke pregledoval le npr. v tistem času prijavljen zdravnik ali kateri drug prijavljen zdravstveni delavec, čeprav je zdravstveno stanje bolnika videlo več ljudi.

Za lažje razumevanje zgoraj opisane problematike naj navedem primer na nekem bolnišničnem oddelku: v informacijski sistem BIRPIS21 je vpisana zdravstvena administratorka, v proces zdravljenja določenega bolnika pa gledajo zdravniki specialisti in specializant. Torej, v primeru kršitve varstva osebnih podatkov bo za napako kaznovana zdravstvena administratorka, saj je bila pri vpogledu določenega bolnika v informacijski sistem BIRPIS21 prijavljena le-ta, podatke pa je lahko spreminjal kateri drug od navzočih pri vpogledu. Glede na to, da prav hitro lahko pride do zlorabe uporabniškega imena in gesla, bi moral vsak, predvsem tisti, ki so začasno zaposleni v bolnišnici, dobiti svoje uporabniško ime in geslo za vpogled v procese zdravljenja bolnikov, ampak le za tiste, ki so jim v skladu z njihovimi pooblastili dovoljena.

Pri odkrivanju nepooblaščenih vstopov v zbirke osebnih podatkov in posledično zlorabo tako pridobljenih osebnih podatkov se moramo opreti na sledljivost podatkov. Izvajanje sledljivosti pa je tisti ukrep, s katerim naj bi se ugotovilo, kdo je zlorabil določene osebne podatke. Zajemal naj bi sledljivost sprememb, sledljivost dostopa do podatkov in popolno sledljivost z beleženjem dostopov, sprememb podatkov ter beleženjem tako izvornih kot popravljenih podatkov. V bolnišnici bi lahko uvedli strožji nadzor nad vpogledi v bolnikov proces zdravljenja, predvsem kdo, kdaj in do katerih podatkov je dostopal, če je imel pravico do vpogleda, prav tako pa bi moral nadzorni organ bolnišnice večkrat kontrolirati oziroma preverjati zdravstvene uslužbenke pri njihovem udejstvovanju v zvezi z osebnimi podatki. To bi povzročilo veliko dodatnega, natančnega in zahtevnega dela, saj ima Bolnišnica Golnik – KOPA zaposlenih preko 400 ljudi, vendar pa bi bilo to nujno potrebno za dodatno zaščito osebnih podatkov bolnikov. Problem bi lahko rešili tudi s hkratno prijavo vseh navzočih pri vpogledu, kar bi bilo sicer tehnično zelo težko izvedljivo in bi s tem porabili preveč časa, saj se sčasoma prav gotovo ne bi več vsi prijavljali.

Problem se pojavlja tudi med samimi zdravstvenimi uslužbenci, saj večkrat za zdravstveno stanje posameznega bolnika izve več zdravstvenih delavcev, kot pa bi jih dejansko lahko v okviru njihovih pooblastil. Zdravstveno stanje posameznega bolnika se razkrije lahko le tistim zdravstvenim uslužbencem, ki so neposredno vključeni v proces zdravljenja. Če se zdravstveno stanje bolnika razkriva prekomerno tistim zdravstvenim uslužbencem, ki v proces zdravljenja niso vključeni, to pomeni prekomerno obdelavo osebnih podatkov. Zdravstveni uslužbenci bi tako morali bolj spoštovati pravila o posredovanju osebnih podatkov bolnika.

6 ZAKLJUČEK

Osveščenost državljanov na področju varstva osebnih podatkov je iz dneva v dan večja, saj se vsi vedno bolj zavedamo pravic, ki jih imamo v vlogi posameznika, zato je pomembno tudi poznavanje evropskega dneva varstva osebnih podatkov, ki je 28. januarja.

Še posebej je na tem področju zelo pomembno varovanje fizične in informacijske zasebnosti bolnika v zdravstvu, saj zdravstveni uslužbenci ob prihodu bolnika na zdravljenje v bolnišnico dostopajo do njegovih osebnih podatkov. Za vsakega bolnika vedo, kdo je, od kod je prišel, kaj je po poklicu, kakšen je njegov stan, kakšno ima zavarovanje, kakšno je njegovo zdravstveno stanje in drugo, zato ima vsak bolnik kot posameznik pravico do zasebnosti, ki jo morajo zdravstveni uslužbenci zaradi svojega poklica oziroma dela, ki ga opravljajo, ne glede na način (na primer elektronsko, s fotografijami, z biološkim vzorcem itd.), na katerega so bili podatki pridobljeni ali posredovani, varovati kot poklicno skrivnost za časa svojega življenja. Tega se zavedajo tudi v Bolnišnici Golnik – KOPA, saj dokaj skrbno ravna z bolnikovimi osebnimi podatki in strpno uresničujejo njihove pravice. Poleg tega se dosledno trudijo za polno razumevanje pomena bolnikovih pravic, kar pripomore tudi k boljšemu odnosu med zdravnikom in bolnikom.

Moja prva hipoteza se je glasila: Bolnišnica Golnik – KOPA dosledno varuje zdravstvene kartoteke v skladu z internim pravilnikom. To potezo potrjujem, saj Bolnišnica Golnik – KOPA varuje zdravstvene kartoteke bolnikov tako, kot določa Pravilnik o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v Bolnišnici Golnik – KOPA z organizacijskimi, fizičnimi in tehničnimi ukrepi, ki onemogočajo dostop nepooblaščenim osebam do teh podatkov.

Druga hipoteza pa se je glasila: Največji problem v okviru varstva osebnih podatkov bolnik v Bolnišnici Golnik – KOPA predstavlja bolnišnični program BIRPIS21. Tudi to hipotezo potrjujem, saj sem v diplomskem delu ugotovila, da se največje težave pojavljajo v okviru bolnišničnega informacijskega sistema, ki bi moral biti zasnovan tako, da bi se na podlagi sledljivosti osebnih podatkov bolnika na najlažji in najhitrejši način ugotovilo, kateri zdravstveni uslužbenec je kršil bolnikove pravice v okviru varstva osebnih podatkov in s tem zlorabil njegove osebne zdravstvene podatke. Prav tako bi morali bolnišnični program prilagoditi tako, da bi se vsi zdravstveni uslužbenci enostavno in hitro lahko registrirali v program v času, ko bi jih več hkrati vpogledovalo v zdravstveno stanje določenega bolnika.

Pri vsem tem pa je za varstvo posameznika verjetno najpomembnejše, da smo leta 2006 državljani Republike Slovenije dobili neodvisen in samostojen državni organ, na katerega se lahko posamezniki obrnejo v primeru kršitev osebnih podatkov posameznika. Omenjeni organ je namreč pristojen za inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona, ki ureja varstvo, obdelavo ali iznos osebnih podatkov iz Republike Slovenije, in je najpomembnejša institucija na tem področju.

Kot zaključno misel bi si dovolila zapisati, da zasebnost kot vrednota izginja, med zaposlenimi v zdravstvenih ustanovah pa je vedno več posegov v samo zasebnost bolnika. Posledično bi morala biti komunikacija med zdravstvenimi uslužbenci in bolniki boljša, poleg tega pa bi morali zdravstveni uslužbenci bolj spoštovati bolnikovo zasebnost, saj se večkrat sami sploh ne zavedajo, da kršijo pravice, ki bi jih kot uslužbenci zdravstvene ustanove morali skrbno varovati.

LITERATURA IN VIRI

SAMOSTOJNE PUBLIKACIJE

1. CIJAN, Rafael (2000). *Splošni upravni postopek v pravu in praksi*. Pravna fakulteta, Maribor.
2. ČEBULJ, Janez, ŽUREJ, Jurij (2005). *Varstvo osebnih podatkov in informacije javnega značaja*. Nebra, d. o. o., Ljubljana.
3. JEROVŠEK, Tone (2007). *Upravni postopek in upravni spor*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.
4. JEROVŠEK, Tone, KOVAČ, Polonca (2008). *Posebni upravni postopki*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.
5. JERŠE, Alenka (2009). *Varstvo osebnih podatkov in dostop do informacij javnega značaja*. Založba Verlag Dashofer, d. o. o., Ljubljana.
6. KOCJANČIČ, Rudi, RIBIČIČ, Ciril, GRAD, Franc, KAUČUČ, Igor (2006). *Ustavno pravo Slovenije*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.
7. PIRC MUSAR, Nataša (2011). Odprtost delovanja javne uprave. V: KOVAČ, Polonca, VIRANT, Gregor (ur.): *Razvoj slovenske javne uprave 1991–2011*. Uradni list RS, Ljubljana.
8. PIRC MUSAR, Nataša, BIEN, Sonja, PRELESNIK, Mojca, BOGATAJ, Jože, ŽAUCER, Alenka (2006a). *Zakon o varstvu osebnih podatkov s komentarjem*. GV Založba, Ljubljana.
9. PIRC MUSAR, Nataša, PRELESNIK, Mojca, BIEN KARLOVŠEK, Sonja (2006b). *Predpisi s področja prava varstva osebnih podatkov in dostopa do informacij javnega značaja*. GV Založba, Ljubljana.
10. SADIKOVIĆ, Hamza (2009). *Programske rešitve in informatiziranost medicinskih laboratorijev v Sloveniji*. Diplomsko delo na visokošolskem strokovnem študiju, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Ljubljana.
11. ŠPAROVEC, Marija (2009). *Varstvo osebnih podatkov pacientov v Univerzitemnem kliničnem centru Ljubljana*. Diplomsko delo visokošolskega programa, Fakulteta za upravo, Ljubljana.

12. ŠTURM, Lovro idr. (2002). *Komentar Ustave Republike Slovenije*. Fakulteta za državne in evropske študije, Kranj.
13. ZUPANČIČ SLAVEC, Zvonka (2008). *Bolnišnica Golnik – Klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo: Ob desetletju samostojnosti (1998–2008)*. Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete, Ljubljana.

ČLANKI

1. BARROWS, Randolph C., CLAYTON, Paul D. (1996). *Privacy, Confidentiality and Electronic Medical Records*. Journal of the American Medical Informatics Association. Letnik III, št. 2, str. 1.
2. GRAFENAUER, Božo (2010). *Uporaba pravil Zakona o splošnem upravnem postopku v postopkih v zdravstvu*. Zbornik Pravne fakultete Univerze v Mariboru. Letnik 6, str. 1–16.

PREDPISI

1. (1994). Konvencija o varstvu osebnih podatkov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov (KonVOP). Ur. l. RS (28. 2. 1994)-MP, št. 3-18/1994 (RS 11/1994).
2. (1991). Ustava Republike Slovenije. Ur. l. RS, št. 33I/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 69/2004, 69/2004, 68/2006.
3. (1990). Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP). Ur. l. RS, št. 8/1990.
4. (1999). Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP). Ur. l. RS, št. 59/1999.
5. (2001). Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP). Ur. l. RS, št. 57/2001 in 59/2001 – popr.
6. (2004). Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1). Ur. l. RS, št. 86/2004, 113/2005-ZInfP, 51/2007-ZUstS-A, 67/2007, 94/2007-UPB1.
7. (2002). Zakon o državni upravi (ZDU-1). Ur. l. RS, št. 52/2002, 56/2003, 83/2003-UPB1, 45/2004-ZdZPKG, 61/2004, 97/2004-UPB2, 123/2004, 24/2005-UPB3, 93/2005, 113/2005-UPB4, 126/2007-ZUP-E, 48/2009.
8. (2002). Zakon o javnih agencijah (ZJA). Ur. l. RS, št. 52/2002, 51/2004-EZ-A, 33/2011-ZEKom-C.
9. (2001). Obligacijski zakonik (OZ). Ur. l. RS, št. 83/2001, 32/2004, 28/2006 Odl. US: U-I-300/04-25, 29/2007 Odl. US: U-I-267/06-41, 40/2007, 97/2007-UPB1.
10. (2003). Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ). Ur. l. RS, št. 24/2003, 61/2005, 96/2005-UPB1, 109/2005-ZDavP-1B, 113/2005-ZInfP, 28/2006, 51/2006-UPB2, 117/2006-ZDavP-2.
11. (2005). Zakon o informacijskem pooblaščenju (ZInfP). Ur. l. RS, št. 113/2005, 51/2007-ZUstS-A, 14/2010 Odl. US: U-I-303/08-9.
12. (2002). Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN). Ur. l. RS, št. 56/2002, 26/2007, 43/2007-UPB1.
13. (2002). Zakon o javnih uslužbencih (ZJU). Ur. l. RS, št. 56/2002, 110/2002-ZDT-B, 2/2004-ZDSS-1 (10/2004 popr.), 23/2005, 35/2005-UPB1, 62/2005 Odl. US: U-I-

- 294/04-15, 113/2005, 21/2006 Odl. US: U-I-343/04-11, 23/2006 Skl. US: U-I-341/05-10,32/2006-UPB2, 62/2006 Skl. US: U-I-227/06-17, 131/2006 Odl. US: U-I-227/06-27, 11/2007 Skl. US: U-I-214/05-14, 33/2007, 63/2007-UPB3, 65/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 74/2009 Odl. US: U-I-136/07-13.
14. (2003). Zakon o prekrških (ZP-1). Ur. l. RS, št. 7/2003, 45/2004-ZdZPKG, 86/2004, 7/2005 Skl. US: U-I-19/05-5, 23/2005-UPB1, 34/2005 Odl. US: U-I-19/05-11, 44/2005, 55/2005-UPB2, 40/2006 (51/2006 popr.), 70/2006-UPB3, 115/2006,139/2006 Odl. US: U-I-69/06-16, 3/2007-UPB4, 29/2007 Odl. US: U-I-56/06-31, 58/2007 Odl. US: U-I-34/05-9, 16/2008 Odl. US: U-I-414/06-7, 17/2008 (21/2008 popr.), 76/2008-ZIKS-1C, 108/2009,109/2009 Odl. US: U-I-56/08-15, 45/2010-ZIntPK, 9/2011, 10/2011 Odl. US: Up-319/10-14, U-I-63/10-7, 26/2011 Odl. US: Up-456/10-22, U-I-89/10-16, 29/2011-UPB8, 43/2011 Odl. US: U-I-166/10-8.
15. (2001). Zakon o tajnih podatkih (ZTP). Ur. l. RS, št. 87/2001, 48/2003 Skl. US: U-I-79/03-7, 101/2003, 135/2003-UPB1, 28/2006, 50/2006-UPB2, 9/2010, 60/2011.
16. (2008). Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP). Ur. l. RS, št. 15/2008.
17. (1993). Zakon o varuhu človekovih pravic (ZVarCP). Ur. l. RS, št. 71/1993 (15/1994 popr.), 56/2002-ZJU.
18. (1994). Zakon o ustavnem sodišču (ZUstS). Ur. l. RS, št. 15/1994, 64/2001-ZPKSMS, 51/2007, 64/2007-UPB1, 108/2007 Skl. US: U-I-259/07-10.
19. (1991). Zakon o zavodih (ZZ). Ur. l. RS, št. 12/1991, 45I/1994 Odl. US: U-I-104/92, 8/1996, 18/1998 Odl. US: U-I-34/98, 36/2000-ZPDZC, 127/2006- ZJZP.
20. (2002). Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS). Ur. l. RS, št. 56/2002, 72/2003, 115/2003-UPB1, 126/2003, 20/2004-UPB2, 70/2004, 24/2005-UPB3, 53/2005, 70/2005-UPB4, 14/2006, 27/2006 Skl. US: U-I-60/06-12, 32/2006-UPB5, 68/2006, 110/2006-UPB6, 1/2007 Odl. US: U-I-60/06-200, U-I-214/06-22, U-I-228/06-16, 57/2007, 95/2007-UPB7, 110/2007 Skl. US: U-I-275/07-5, 17/2008, 58/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 80/2008,120/2008 Odl. US: U-I-159/08-18, 20/2009-ZZZPF, 48/2009, 91/2009, 98/2009-ZIUZGK, 107/2009 Odl. US: U-I-10/08-19, 108/2009-UPB13, 8/2010 Odl. US: U-I-244/08-14, 13/2010, 16/2010 Odl. US: U-I-256/08-27, 50/2010 Odl. US: U-I-266/08-12, 59/2010, 85/2010, 107/2010, 35/2011.
21. (1999). Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP). (Ur. l. RS, št. 80/1999, 70/2000, 52/2002, 73/2004, 22/2005-UPB1, 119/2005, 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007, 65/2008, 47/2009 Odl. US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 8/2010.
22. (1999). Zakon o računovodstvu (ZR). Ur. l. RS, št. 23/1999, 30/2002-ZJF-C.
23. (2000). Zakon o javnih naročilih (ZJN-2). Ur. l. RS, št. 39/2000 (102/2000 popr.), 2/2004-ZPNNVSM, 2/2004, 36/2004-UPB1, 128/2006-ZJN-2.
24. (1992). Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej). Ur. l. RS, št. 9/1992 (26/1992 popr.), 45I/1994 Odl. US: U-I-104/92, 37/1995, 8/1996, 59/1999 Odl. US: U-I-77/98, 90/1999, 98/1999-ZZdrS, 31/2000, 36/2000-ZPDZC, 45/2001, 131/2003 Odl. US: U-I-60/03-20, 135/2003 Odl. US: U-I-137/01-23, 2/2004, 36/2004-UPB1, 80/2004, 23/2005-UPB2, 15/2008-ZPacP, 23/2008, 58/2008-ZZdrS-E, 77/2008-ZDZdr.

25. (2004) Zakon o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1). Ur. l. RS, št. 2/2004 (10/2004 popr.), 45/2008-ZArbit, 45/2008-ZPP-D, 33/2010 Skl. US: U-I-65/10-9, 47/2010 Odl. US: U-I-65/10-19.
26. (1999). Zakon o zdravniški službi (ZZdrS). Ur. l. RS, št. 98/1999, 67/2002, 15/2003, 45/2003-UPB1, 63/2003 Odl. US: U-I-291-00-15, 2/2004, 36/2004-UPB2, 62/2004 Odl. US: U-I-321/02-12, 47/2006, 72/2006-UPB3, 15/2008-ZPacP, 58/2008, 49/2010 Odl. US: U-I-270/08-10, 107/2010-ZPPKZ.
27. (1992). Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). Ur. l. RS, št. 9/1992, 13/1993, 9/1996, 29/1998, 77/1998 Odl. US: Up 53/96, 6/1999, 56/1999-ZVZD, 99/2001, 42/2002-ZDR, 60/2002, 11/2003 Skl. US: U-I-279/00-42, 126/2003, 20/2004-UPB1, 62/2005 Odl. US: U-I-390/02-27, 76/2005, 100/2005-UPB2, 100/2005 Odl. US: U-I-69/03-17, 21/2006 Odl. US: U-I-277/05-32, 38/2006, 72/2006-UPB3, 114/2006-ZUTPG, 91/2007, 71/2008 Skl. US: U-I-163/08-7, 76/2008, 118/2008 Skl. US: U-I-163/08-12, 47/2010 Odl. US: U-I-312/08-31, 62/2010-ZUPJS.
28. (2000). Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ). Ur. l. RS, št. 65/2000.
29. (2007). Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (ZOUTI). Ur. l. RS, št. 93/2007-UPB3.
30. (1991). Statut Bolnišnice Golnik – KOPA. Ur. l. RS, št. 12/91, 45/94 – Odl. US, 8/96, 31/00–ZP-L, 36/00–ZPDZC in 127/06–ZJZP.
31. (1990). Pravilnik o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v KOPA Golnik. Ur. l. RS št. 8/90 in 19/91.
32. (2003). Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ur. l. RS, št. 30/2003, 78/2003, 84/2004, 44/2005, 30/2011.

INTERNETNI VIRI

1. INFONET (2011). *Birpis21*. Dostopno 11. 6. 2011 na: <http://www.infonet.si/products/birpis21>.
2. IP-RS (2011a). *Zgodovina pooblaščenca*. Dostopno 7. 6. 2011 na: [pooblascentu/zgodovina/zgodovina-pooblascenta/](http://www.ip-rs.si/pooblascentu/zgodovina/zgodovina-pooblascenta/).
3. IP-RS (2011b). *Evropske smernice za zdravstvene delavce o zaupnosti in zasebnosti v zdravstvu*. Dostopno 19. 6. 2011 na: http://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/Evropske_smernice_za_zdravstvene.pdf.
4. IP-RS (2011c). *Osebnih podatki umrlih*. Dostopno 7. 6. 2011 na: <http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/inspekcijski-nadzor/najbolj-pogoste-krsitve/osebni-podatki-umrlih/>.
5. IP-RS (2011d). *Zdravstveni podatki*. Dostopno 5. 7. 2011 na: <http://www.ip-rs.si/varstvo-osebnih-podatkov/inspekcijski-nadzor/najbolj-pogoste-krsitve/zdravstveni-podatki/>.

6. KLINIKA GOLNIK (2011). *Dejavnost bolnišnice*. Dostopno 11. 6. 2011 na: <http://www.klinika-golnik.si/dejavnost-bolnisnice/>.
7. McCLELLAND, Roy (2011). *European Guidance for Healthcare Professionals on Confidentiality and Privacy in Healthcare*. Dostopno 22. 7. 2011 na: <http://www.qub.ac.uk/methics/HarperMcClelland.pdf>.
8. MOOSAVI, Qahimi, LAWRENCE S., Simon (2008). *Protecting patient information privacy*. Dostopno 26. 5. 2011 na: <http://www.physiciansnews.com/business/608moosavi.html>.
9. MZ (2011). *Državno poročilo o stanju na področju varstva pacientovih pravic za 2010*. Dostopno 9. 6. 2011 na http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/pacientove_pravice/porocila/porocila_2010/Drzavno_porocilo_Pac_pravice_2010.pdf.
10. ORPHA (2011). *European Standards on Confidentiality and Privacy in Healthcare among*. Dostopno 22. 7. 2011 na: <http://www.orpha.net/testor/doc/july05/EuroSOCAP.pdf>.
11. PIRC MUSAR, Nataša (2011). *Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2010*. Dostopno 8. 6. 2011 na: http://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/porocila/Letno_porocilo_2010_net.pdf.
12. PIRC MUSAR, Nataša (2010). *Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2009*. Dostopno 22. 7. 2011 na http://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/porocila/Letno_porocilo_2009-net.pdf.
13. PIRC MUSAR, Nataša (2009). *Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2008*. Dostopno 8. 6. 2011 na: http://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/porocila/Letno_porocilo_2010_net.pdf.
14. VARUH RS (2011). *O instituciji Varuha človekovih pravic RS*. Dostopno 10. 6. 2011 na: <http://www.varuh-rs.si/o-instituciji/o-instituciji-varuha-clovekovih-pravic-rs/>.
15. VARUH RS (2010). *Letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2009*. Dostopno 16. 6. 2011 na: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/lp/Letno_porocilo_Varuha_za_2009.pdf.
16. ZZS (2011). *Kartica zdravstvenega zavarovanja*. Dostopno 4. 7. 2011 na: <http://www.zzs.si/zzs/internet/zzs.nsf/o/667843302118EB9CC1256E8B003135E0>.

PRILOGE

Priloga A: Izsek Statuta Bolnišnice Golnik – KOPA

Vir: Statut Bolnišnice Golnik – KOPA

TAJNOST PODATKOV

33. člen

Delavci KOPA so dolžni varovati kot tajne tiste podatke:

- ki so določeni kot tajni s splošnimi akti;
- ki jih določi svet zavoda kot poslovno tajnost;
- ki jih kot zaupne sporočijo KOPA druge ustanove ali organi;
- ki so kot tajni določeni z zakonom ali predpisom, izdanim na njegovi podlagi.

Kršitev določb o varovanju tajnosti pomeni hujšo kršitev delovnih obveznosti, za katero se lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Dolžnost varovanja tajnosti ne preneha s prenehanjem delovnega razmerja v KOPA in velja, dokler zadevni podatki niso javno objavljeni.

34. člen

Kot poklicno tajnost so delavci dolžni varovati podatke o boleznih in zdravstvenem stanju bolnikov, pa tudi o njihovih družinskih razmerah in družinskih članih, če so s temi podatki seznanjeni pri opravljanju svojega dela ali v zvezi z njim.

Vsi zaposleni, ne glede na to, na katerem delovnem mestu delajo, morajo imeti spoštljiv odnos do bolnikov in drugih, ki iščejo pomoč ali se zdravijo v KOPA, da se obvaruje njihova osebna integriteta.

35. člen

Gradivo, ki predstavlja poslovno tajnost, se hrani ločeno od druge dokumentacije, na način, da je zagotovljena njegova zaupnost.

36. člen

Listine in podatke, ki so poslovna tajnost, sme drugim sporočiti le direktor oziroma oseba, ki jo on za to pooblasti.

37. člen

Vsakdo ima pravico do varovanja svojih osebnih podatkov.

Ob sklenitvi delovnega razmerja se delavca seznaniti s tem, katere njegove osebne podatke rabi KOPA v zvezi z uresničevanjem njegovih pravic in obveznosti iz dela in v zvezi z delom. Za uporabo osebnih podatkov delavcev mora dati delavec pisno soglasje.

38. člen

KOPA mora zagotoviti varovanje osebnih podatkov zaposlenih in podatkov zdravstvene dokumentacije, ki jih zbira in obdeluje prek avtomatske obdelave podatkov. Posebej mora zagotoviti hrambo in dostop do računalniške opreme in posebej do posameznih datotek.

39. člen

S pravilnikom, ki ga sprejme direktor, se ureja varstvo osebnih podatkov vsebovanih v zbirkah podatkov, s katerimi upravlja KOPA, njihovo zavarovanje, pravice posameznika in omejitev pravic, zaščita strojne in programske opreme ter nadzor.

Vir: IP-RS

Pravna oblika zavezanca:	Pravna oseba
Ime in priimek (za s. p. in fizične osebe):	
Naslov (dejavnosti ali stalnega prebivališča):	GOLNIK 36
Naziv ali firma:	BOLNIŠNICA GOLNIK – KLINIČNI ODDELEK ZA PLJUČNE BOLEZNI IN ALERGIJO
Sedež ali naslov:	
Poštna številka:	4204
Kraj:	GOLNIK
Matična številka:	1190997
Zbirke zavezanca – upravljalca:	(1) EVIDENCA O PLAČAH (2) KADROVSKA EVIDENCA (3) MEDICINSKI PODATKI (4) STANOVANJSKA EVIDENCA (5) EVIDENCA O IZOBRAŽEVANJU IN IZPOPOLNJEVANJU (6) EVIDENCA O POŠKODBAH NA DELU

(1) Naziv zbirke:	EVIDENCA O PLAČAH	
Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka		
Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: Zaposleni, zunanji sodelavci, upokojenci, dijaki in študenti na praksi, volonterji, sekundariji.		
Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za obračun in izplačilo plač in drugih osebnih prejemkov, za poročanje zunanjim institucijam (Davčni urad RS, Statistični urad RS, ZPIZ ipd.)		
Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka		
Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka		
Vrste osebnih podatkov v zbirki:		
Naziv podatka: • Ime in priimek • Naslov stalnega prebivališča • EMŠO • Davčna		

Številka • Osebni račun • Delovna doba • število delovnih ur s polnim ali krajšim delovnim časom od polnega, • dejansko opravljene ure, • ure v dežurstvu oziroma stalni pripravljenosti, • dnevi letnega dopusta, • ure državnih praznikov in dela prostih dni, • ure strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja, • ure odsotnosti s pravico do ali brez nadomestila plače, • ure bolniške odsotnosti in nege, • ure porodniškega dopusta, • ure za delo prek polnega delovnega časa, bruto in neto izplačilo, • solidarnostne pomoči, • administrativne prepovedi, • druga izplačila v zvezi z delom, kot so dnevnice, potni stroški, prevozi na delo in z dela ter drugo.

Uporabniki zbirke:

Naziv podatka: • Direktor • Pomočniki direktorja • vodja finančno računovodskega oddelka • referent za obračun plač • referent za blagajno in • kontrolor poslovanja.

Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:

Podatki se hranijo v računalniški in papirni obliki. Dokumenti se hranijo v arhivu, ki je ločen od ostalega arhiva. Dostop ima le referent za obračun plač.

Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.

Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.

Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA

(2) **Naziv zbirke:** KADROVSKA EVIDENCA

Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka

Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: Zaposleni, nekdanji zaposleni, zunanji sodelavci, kandidati za zaposlitev, dijaki in študentje, prostovoljci.

Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za obračun in izplačilo plač in drugih osebnih prejemkov, za poročanje zunanjim institucijam (Davčni urad RS, Statistični urad RS, ZPIZ ipd.), za pripravo analiz, poročil in statistik.

Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka

Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka

Vrste osebnih podatkov v zbirki:

Naziv podatka: • ime in priimek, • naslov, • izobrazba, • poklic, • delo, ki ga opravlja, • strokovni izpit, • specializacija, • akademski naziv, • izobraževanje, • izpopolnjevanje. Za zaposlene in nekdanje zaposlene pa še: • EMŠO, • spol, •

davčna številka, • datum, kraj, občina rojstva, • državljanstvo, • narodnost, • stalno in začasno bivališče, • občina bivališča, • organizacijska enota, • stroškovno mesto, • delovno mesto, • profil delavca, • delovno razmerje, • občina dela, • datum razporeditve na delovno mesto, • delovna in zavarovalna doba (do vstopa skupaj, na dan, v • zavodu), • število km za prevoz na delo, • delovni čas v urah, • zaposlitev za določen ali nedoločen čas, • invalidnost, • datum sklenitve in prenehanje delovnega razmerja, • vzrok prenehanja delovnega razmerja, • nagrajevanje (TS, plačilni razred, skupne točke, dodatne točke, razred po KP, delovno • mesto, delovna doba na DM od, • kriteriji napredovanja po KP, • napredovanje (datum zadnje razporeditve, datum napredovanja, število napredovanj, število točk, število točk, ki se prenašajo v naslednje napredovalno obdobje), • način izplačila plače, • članarine zbornice in sindikatom, • družinski člani (ime, priimek, datum rojstva, EMŠO, podatki o zavarovanju, podatki o • olajšavah za vzdrževane družinske člane), • podatki o dopustu (odobreno število dni, poraba, preostanek) • dodatki k plači na delovnem mestu in individualni podatki, • dodatki za dopuste na delovnem mestu in individualni podatki, • disciplinska odgovornost, • odškodninska odgovornost, • podatki o odsotnosti zaradi bolezni in porodniškega oz. dopusta za nego in varstvo otroka, podatki o zavarovanju (PZZ, nezgodno, kolektivno).

Uporabniki zbirke:

Naziv podatka: • Direktor • Pomočniki direktorja • Vodja enote, kjer je delavec zaposlen • Kadrovski referent • Delavec.

Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:

Podatki se hranijo v računalniški in papirni obliki. Dokumenti se hranijo v ognjevarni omari, so zaklenjeni s ključem, računalniški podatki so dostopni z geslom, računalnik ni vključen v mrežo. Dostop ima le kadrovski referent.

Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.

Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.

Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA

(3) Naziv zbirke: MEDICINSKI PODATKI

Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka

Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: Pacienti, ki so v obravnavi v KOPA Golnik.

Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za nemoteno delovanje zavoda pri delu z bolniki in za izpolnjevanje zakonsko določenih analitičnih poročil, posredovanih državnim organom.

Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka

Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka

Vrste osebnih podatkov v zbirki:

Naziv podatka: Matična številka, pod katero je bolnik voden pri vseh obravnavah v Bolnišnici Golnik, priimek in ime bolnika, datum rojstva, kategorija zavarovanja, naslov prebivališča, podatki o plačniku, podatki o dodatnem zdravstvenem zavarovanju, zaposlitev, ime in priimek svojcev, ime in priimek ter šifra zdravstvenega delavca, ki ima pravico dostopa do teh podatkov, podatki o bolnikovi obravnavi (o bolezni, zdravljenju in navodilih za zdravljenje) in zbirni podatki, ki se nanašajo na delo z bolniki (hospitalna statistika).

Uporabniki zbirke:

Naziv podatka: Kategorije uporabnikov: • Direktor • Pomočniki direktorja • Izvajalci zdravstvenih storitev (zdravniki, medicinske sestre, nemedicinsko osebje – zdravstvena administracija, socialna delavka) • Vodstvo bolnišnice • Epidemiološki oddelek.

Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:

Opis se razlikuje glede na kategorije osebnih podatkov: 1. Popis bolezni Popis bolezni hranimo med zdravljenjem bolnika v pisarni kliničnega oddelka. Osebe, ki potrebujejo popis bolezni zaradi izvajanja zdravljenja, morajo praviloma vsak dan, najkasneje ob koncu delovnega dne, vrniti hospitalne popise bolezni v pisarno kliničnega oddelka. Po odpustu bolnika se popis bolezni arhivira v arhiv klinike. Za arhiviranje je odgovoren vodja zdravstvene administracije. 2. Ambulantni karton Ambulantni karton bolezni hranimo in arhiviramo v arhivu ambulante ali v arhivu klinike. Za hranjenje odgovarjajo delavci v zdravstveni administraciji in vodja zdravstvene administracije. 3. Matična knjiga za bolnišnico – obrazec: 8,13 Matično knjigo za bolnišnico vodi vodja zdravstvene administracije in jo hrani v sprejemni pisarni. 4. Bolniško statistični list Bolniško statistični list se vodi in arhivira v epidemiološkem oddelku. Vodja tega oddelka je pooblaščen za posredovanje bolniško statističnega lista pristojnim republiškim zavodom. 5. Knjiga naročenih in odklonjenih bolnikov Knjigo odklonjenih bolnikov hranimo v sprejemni pisarni. Za njeno hranjenje je odgovorna glavna medicinska sestra poliklinike. 6. Odpustnica in ambulantni izvid Izvid o hospitalnem ali ambulantnem zdravljenju se vloži v hospitalni in ambulantni popis bolezni in se tam tudi hrani. 7. Računalniška evidenca o bolnikih Računalniško evidenco o bolnikih vodimo na računalnikih v sprejemni pisarni ter vsebuje osebne podatke bolnika, vrsto zavarovanja, datum sprejema in odpusta ter obliko zdravljenja (hospitalno zdravljenje, dnevna bolnišnica). Podatki so zavarovani z geslom, ki ga pozna le delavec, ki podatke vnaša. Do podatkov računalniške evidence o bolnikih ima dostop prek računalniške mreže delavec, ki obračunava storitve hospitalnega in ambulantnega zdravljenja. 8. Podatki o prejetih in izdanih psihoaktivnih snoveh Ti podatki so shranjeni v lekarni bolnišnice in dostopni lekarnišnemu osebju in strokovnemu direktorju klinike.

Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.

Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.

Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA

(4) Naziv zbirke: STANOVANJSKA EVIDENCA

Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka

Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: V stanovanjski evidenci zbiramo in hranimo podatke o najemnikih stanovanj in osebah, ki so stanovanje kupile na podlagi zakona.

Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za upravljanje državnega premoženja, katerega upravljavec je zavod.

Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka

Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka

Vrste osebnih podatkov v zbirki:

Naziv podatka: • Ime in priimek • Naslov stalnega prebivališča • EMŠO • število in lokacija lastniških in najemniških stanovanj ter število sob v samskem domu, • osebni podatki (priimek, ime, datum rojstva, naslov ... • kupoprodajne pogodbe, • višina najemnine, • podatki o opravljenih vzdrževalnih delih, • vrednost in površina stanovanja, • leto zgraditve, • število sob in pomožnih prostorov, • vrsta najema.

Uporabniki zbirke:

Naziv podatka: • Direktor • Pomočniki direktorja • Z zakonom pooblaščen organ v občini, ki vodi register stanovanj • Pooblaščen organizacija, s katero ima upravljavec zbirke podatkov sklenjeno pogodbo o upravljanju stanovanj oziroma stanovanjskih hiš • Kadrovski referent • Referent v finančno računovodskem oddelku.

Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:

Podatki se hranijo v papirni obliki. Dokumenti so zaklenjeni s ključem v prostorih kadrovske službe. Dostop ima le kadrovski referent.

Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.

Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.

Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA	
(5) Naziv zbirke:	EVIDENCA O IZOBRAŽEVANJU IN IZPOPOLNJEVANJU
<p>Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka</p> <p>Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: Zaposleni, nekdanji zaposleni.</p> <p>Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za spremljanje napredovanje delavcev, načrtovanje razvoja kariere, za spremljanje stroškov izobraževanja.</p> <p>Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka</p> <p>Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka</p>	
<p>Vrste osebnih podatkov v zbirki:</p> <p>Naziv podatka: • priimek in ime, • vrsta, datum in kraj izobraževanja oziroma izpopolnjevanja, • uspeh, • pridobljeni naziv oziroma poklic, • stroški izobraževanja (nadomestilo plače, kotizacija, potni stroški, dnevnice, nočnine) • sponzorska sredstva.</p>	
<p>Uporabniki zbirke:</p> <p>Naziv podatka: • Direktor • Pomočniki direktorja • Vodja enote, v kateri je delavec zaposlen • Kadrovski referent • Delavec.</p>	
<p>Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:</p> <p>Podatki se hranijo v računalniški in papirni obliki. Dokumenti so zaklenjeni s ključem v prostorih kadrovske službe, računalniški podatki so dostopni z geslom, računalnik ni vključen v mrežo. Dostop ima le kadrovski referent.</p> <p>Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.</p> <p>Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.</p> <p>Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA</p>	
(6) Naziv zbirke:	EVIDENCA O POŠKODBAH NA DELU
<p>Pravna podlaga (neobvezno): Ni podatka</p> <p>Kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki v zbirki: Zaposleni, zunanji sodelavci, dijaki in študentje na počitniški praksi ali počitniškem delu,</p>	

prostovoljci.

Namen obdelave osebnih podatkov: Podatki se zbirajo, obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za zagotavljanje zakonskih zahtev, za zagotavljanje varnejših delovnih pogojev, za uvajanje korektivnih ukrepov.

Rok hrambe (neobvezno): Ni podatka

Omejitve pravic posameznikov glede osebnih podatkov, vsebovanih v zbirki OP (neobvezno): Ni podatka

Vrste osebnih podatkov v zbirki:

Naziv podatka: • Ime in priimek, naslov stalnega prebivališča, EMŠO poškodovanca, • ime in priimek neposredne vodje, • ime in priimek očividca • poročilo zdravnika, • delo, ki ga je delavec opravljal ob nezgodi, • koliko ur je delal ta dan pred poškodbo, • ali je bil poškodovan med delom, • naravo poškodbe, • poškodovani del telesa, • podlaga zavarovanja (delovno razmerje), • kdaj in kje se je pripetila nezgoda, • koliko oseb se je skupaj poškodovalo, • vir nesreče, • vzrok nesreče, • ali je bil delavec na delovnem mestu ogrožen in/ali je delovno mesto zavarovano, • ali je delavec uporabljal osebna varnostna sredstva.

Uporabniki zbirke:

Naziv podatka: • Direktor • Pomočniki direktorja • Vodja enote, v kateri je delavec zaposlen • Vodja enote, kjer se je zgodila nesreča • Delavec • Člani komisije za varnost in zdravje pri delu.

Splošen opis varovanja zbirke osebnih podatkov:

Podatki se hranijo v papirni obliki. Dokumenti so zaklenjeni s ključem v prostorih kadrovske službe. Dostop ima le kadrovski referent.

Podatki o povezanih zbirkah osebnih podatkov iz uradnih evidenc ter javnih knjig (s katero zbirko se povečuje točno ta registrirana zbirka): Ni podatka.

Podatki o zastopniku iz 3. odstavka 5. člena ZVOP 1: Ni podatka.

Ali se podatki iznašajo v tretje države: DA

Priloga C: Izjava o spoštovanju zaupnosti podatkov

Vir: Bolnišnica Golnik – KOPA

IZJAVA O SPOŠTOVANJU ZAUPNOSTI PODATKOV

Spodaj podpisani _____ (npr. študent, absolvent, specializant, raziskovalec ... + ime in priimek) izjavljam, da sem seznanjen/-a s predpisi s področja varovanja osebnih podatkov in s področja varovanja pacientovih pravic ter da bom medicinske in druge osebne podatke o bolnikih (npr. podatke o boleznih in zdravstvenem stanju bolnikov, pa tudi podatke o njihovih družinskih razmerah, če se bom pri svojem delu seznanil/-a z njimi) in poslovne podatke Bolnišnice Golnik – KOPA skrbno varoval/-a kot poklicno oz. poslovno tajnost in jih ne bom izdajal/-a nepooblaščenim osebam. V primeru razkritja teh podatkov nepooblaščenim osebam bom nosil odškodninsko odgovornost.

Pri svojem delu bom ravnal/-a v skladu s Pravilnikom o zbiranju in varovanju osebnih in drugih podatkov v KOPA Golnik, Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 94/07, uradno prečiščeno besedilo) in Zakonom o pacientovih pravicah (Ur. l. RS, št. 15/08) ter imel/-a spoštljiv odnos do sodelavcev, bolnikov, njihovih svojcev in drugih občanov.

V BIRPIS-u in drugih programih, do katerih bom imel/-a dostop, bom z dodeljenim geslom dostopal/-a le do podatkov, ki so v zvezi z _____ (npr. opravljanjem diplomske naloge/raziskovalne naloge, opravljanjem dela v Bolnišnici Golnik – KOPA, kroženjem po programu specializacije, opravljanjem pripravništva ...).

Tudi po prekinitvi ali zaključku opravljanja dela bom obdržal/-a v tajnosti vse podatke, ki so oz. bi bili lahko poslovna ali druga tajnost, ter bom vse dokumente s podatki o bolnikih pustil/-a v Bolnišnici Golnik – KOPA.

Za poslovno skrivnost se štejejo podatki, za katere je očitno, da bi nastala občutna škoda, če bi zanje izvedela nepooblaščen oseba. (Delavec je odgovoren za kršitev, če je vedel ali bi moral vedeti za tak značaj podatkov.)

Golnik, dne _____

(Podpis)

Priloga D: Pisno soglasje bolnika za posredovanje informacij o zdravstvenem stanju

Vir: Bolnišnica Golnik – KOPA

1 Sprejemna pisarna

PISNO SOGLASJE BOLNIKA ZA POSREDOVANJE INFORMACIJ O ZDRAVSTVENEM STANJU

SPOŠTOVANA BOLNICA, SPOŠTOVANI BOLNIKI!

Po zakonu o varovanju osebnih podatkov smemo informacije o zdravstvenem stanju naših bolnikov posredovati le z njihovim predhodnim pisnim dovoljenjem. Zato vas prosimo, da izpolnite spodnji obrazec:

naslepka s podatki o bolniku

1. Strinjam se s tem, da podatke o mojem bivanju v bolnišnici in mojem zdravstvenem stanju, morebitnih premestitvah z oddelka ali nenadnih spremembah zdravstvenega stanja posredujete:

a.) samo ožjim sorodnikom in svojem (partnerju, otrokom, staršem)

(Ime in priimek, številka stacionarnega telefona, številka mobilnega telefona)

b.) naslednjim osebam

(Ime in priimek, številka stacionarnega telefona, številka mobilnega telefona)

c.) vsem

d.) nikomur

2. Podatke o mojem zdravstvenem stanju lahko posredujete pooblaščenim osebam na sledeč način:

a.) samo v moji prisotnosti

b.) osebno ob obisku v bolnišnici

c.) po telefonu

d.) po elektronski pošti na naslov:

Datum

Podpis bolnika/bolnice (starša, skrbnika)

Izjavo lahko kadar koli popravite (dopolnite, prekličete) tako, da pri sobnem zdravniku ali medicinski sestri zahtevate nov obrazec. Do trenutka spremembe velja vaše prvotna odločitev.

Opozorila

1. Zaradi bolnikovega zdravstvenega stanja izjave ni mogoče pridobiti (velja domneva, da se bolnik strinja s točko 1.c).

2. Bolnik izjave ne želi izpolniti (velja domneva, da se bolnik strinja s točko 1.c).

3. Bolnik nima svojcev, zato podatkov ni mogoče pridobiti (velja domneva, da se bolnik strinja s točko 1.c).

Datum Podpis zdravnika/zdravnice

Podpis administrativne delavke v KOPA Golnik, ki je pridobila podatke bolnika/ce (starša, skrbnika)

OBP/111-0-46; 2/1; 4/2008

Priloga E: Pismo soglasje bolnika za izvajanje zdravstvene oskrbe

Vir: Bolnišnica Golnik – KOPA

2	Sprejemna pisarna	
PISNO SOGLASJE BOLNIKA ZA IZVAJANJE ZDRAVSTVENE OSKRBE		

SPOŠTOVANA BOLNICA, SPOŠTOVANI BOLNIKI!

V naši ustanovi ste poiskali pomoč zaradi vaših zdravstvenih težav. O postopkih diagnostike in zdravljenja vas bomo sproti seznanjali. Pri vsakem predlaganem postopku boste imeli pravico do dodatnih informacij, sami pa se boste odločili, ali se s postopkom strinjate ali ne. Pri večjih diagnostičnih posegih in pred napornejšimi načini zdravljenja vas bomo prosili za izrecno strinjanje. Zato prosimo, da načešno privolite v osnovne postopke, ki so potrebni pri diagnostiki in zdravljenju.

1. Strinjam se z osnovnimi diagnostičnimi in terapevtskimi postopki, ki so namenjeni mojemu zdravljenju (t.j. pogovor o zdravstvenih težavah, telesni pregled, jemanje krvi, rentgenske in ultrazvočne preiskave)

DA NE

Poleg tega vas prosimo tudi za strinjanje, da podatke in vzorce, ki jih pridobimo ob vašem zdravljenju (npr. odvzeto kri, punktate, biopiate), smemo uporabiti v analizah, ki bi lahko izboljšale zdravljenje v prihodnosti. Pri teh analizah vaša identiteta ne bo razkrita.

2. Dovoijujem, da se podatki in vzorci, ki so pridobljeni ob mojem zdravljenju, uporabiti v analizah, ki bi lahko izboljšale zdravljenje v prihodnosti.

DA NE

Bolnišnica Golnik je univerzitetna učna ustanova. Prosimo vas za dovoljenje, da pri vašem zdravljenju sodelujejo tudi študentje medicine, zdravstvene nege in drugih zdravstvenih dejavnosti.

3. Strinjam se s tem, da sodelujem v učnem procesu zdravstvenih delavcev.

DA NE

4. Seznanjen/a sem, da je kajenje v bolnišnici z zakonom (Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, Ur.list RS, št.26/2003) prepovedano.

DA NE

5. Seznanjen/a sem, da sam odgovarjam za vso lastnino, ki jo prinašam s seboj.

DA NE

Datum

Podpis bolnika/bolnice (starša, skrbnika)

Izjavo lahko kadar koli popravite (dopolnite, prekličete) tako, da pri sobnem zdravniku ali medicinski sestri zahtevate nov obrazec. Do trenutka spremembe velja vaša prvotna odločitev.

Opomba	1. ☐ Zaradi bolnikovega zdravstvenega stanja izjave ni mogoče pridobiti (velja domneva, da se bolnik strinja s točko 1, 2).
	2. ☐ Bolnik izjave ne želi izpolniti (velja domneva, da se bolnik strinja s točko 1, 2).
Datum	<input type="text"/>
Podpis zdravnika/zdravnice	<input type="text"/>

OBR 111-046: 2/1.4.2008